

HEMŐİRELİKTE HASTANIN KİŞİSEL VERİLERİNİN KORUNMASI

Mehtap TEKİN*

ÖZ

Sağlık hizmetinin önemli bir parçası olan hemşireler, görevlerini ifa ederlerken mesleğin bir gereği olarak hastalar ile hastaların yakınları hakkında pek çok kişisel veri elde ederler. Bu veriler, kaide olarak üçüncü kişilerle paylaşılmamalıdır. Ulusal ve uluslararası düzenlemelerde bu konu ele alınmış, hak ihlali yapan kişisi, her tür sorumluluk açısından yaptırıma tabi tutulmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Türk Ceza Kanunu ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda doğrudan düzenlenen konu, Türk Medeni Kanunu ve Türk Borçlar Kanunu'nda ise dolaylı olarak düzenlenmiştir.

Araőtirma konusu ile ilgili yargı kararlarına bakıldığında; Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılanan sanığa, verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme suçunun isnat edildiği ve Temyiz Mahkemesi'nin somut olayda manevi unsur olarak kastın varlığını tespit etmeye çalıştığı görölmektedir. Diğer yandan Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun ilgili düzenlemelere atıfta bulunarak sağlık

---

**İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Hukuku Doktora Öğrencisi

E-Posta : mehtaptekin100@gmail.com

ORCID ID : 0000-0002-2588-3837

Makale Geliş Tarihi :14.08.2023

Makale Kabul Tarihi :25.09.2023

kuruluşlarına idari yaptırım uyguladığı, veri sorumlusuna hukuka uygunluk açısından tavsiyelerde bulunduğu gözlemlendi.

Sağlık çalışanlarının ve özellikle de hemşirelerin konunun farkında olmaları ve bu konuda özenli davranmaları, sorumlulukları hakkında gerekli eğitimi almalarına ve hizmetin işleyişi ile ilgili yönetsel tedbirlerin alınmasına bağlıdır.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, Hemşirelik, Hasta, Kişisel Sağlık Verisi, Mahremiyet.

PROTECTION OF PATIENT’S PERSONAL DATA IN NURSING

ABSTRACT

Nurses, who are an important part of healthcare, obtain a lot of personal data about their patients and as well as their relatives, as a requirement of their profession, while performing their duties. As a rule, this data should not be shared with third parties.

The subject has been discussed in national and international legal regulations, and the person who violates rights is subject to sanctions in terms of all kinds of responsibilities. The subject, which is directly regulated in the Constitution of the Republic of Turkey, the Turkish Penal Code and the Personal Data Protection Law is indirectly regulated in the Turkish Civil Code and the Turkish Code of Obligations.

It seemed that judicial decisions related to the research subject were settled in the Criminal Court of First Instance, the accused was charged with the crime of illegally giving or seizing the data and the Court of Appeal tried to determine the existence of intent as a moral element in the concrete case.

It was observed that the Personal Data Protection Board, by referring to the relevant regulations, imposes administrative sanctions on health institutions and advises the data controller in terms of compliance with the law.

The awareness of healthcare professionals, and especially nurses, about the issue and the inattentiveness, depend on receiving the necessary training about the responsibilities and taking administrative measures regarding the functioning of the service.

Key Words: Nurse, Nursing, Patient, Personal Health Data, Privacy.

I. GİRİŞ

Kişisel bilgi, bir şahsa ait olan kişisel verilerin bütün unsurlarını ifade eden bir kavramdır. Bu bağlamda isim, soy isim, yaş, din, siyasi düşünce, kan grubu, meslek bilgisi gibi bilgileri bazı kişisel verilere örnek olarak belirtebiliriz. Şahıs, kendisine ait olan verilerin ihlal edilmemesini herkesten talep edebilir. Bir başka deyişle, hiç kimse bir başkasının şahsi verilerini ihlal etmemelidir. Zira kişisel veriler, kişi varlığı haklarına dâhildir ve mutlak haklar sınıfındandır¹. İster sosyal yaşamda ister bir görevin ifasında olsun, herkes kişisel verileri muhafaza etmek zorundadır. Ancak pek çok konuda olduğu gibi bu konuda da istisnai durumlar vardır.

Sağlık hizmeti, niteliği bakımından bir ekip işidir. Hastaya doğrudan temas eden ve onunla, taburcu olana kadar uzun süre iletişim kuran sağlık çalışanlarından biri de hemşirelerdir. Hemşireler hastanın, diğer sağlık çalışanlarıyla, hatta diğer hizmet birimleriyle iletişimine de destek olup, ona

---

¹Oğuzman, Mustafa Kemal/ Barlas, Nami (2017) Medeni Hukuk, 23. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, s. 158; Helvacı, Serap/ Erlüle, Fulya (2018) Medeni Hukuk, 5. Bası, İstanbul: Legal Yayıncılık, s. 29, 30; Oğuzman, Mustafa Kemal/ Seliçi, Özer/ Oktay – Özdemir, Saibe (2016) Kişiler Hukuku, 16. Bası, İstanbul: Filiz Kitabevi, s. 61.

aracılık ederek hizmetin merkezinde rol alırlar. Tedavi sürecinde hasta, özel yaşamı ile ilgili birçok kişisel verisini hemşiresiyle paylaştığı gibi, sağlığına kavuşmak için bedeninin en mahrem bölgelerine tıbbi müdahalede bulunulmasına izin vermek durumunda da kalmaktadır. Hemşirelik mesleğinin bir gereği olarak yapılan kişisel veri paylaşımı, hemşirelere önemli sorumluluklar yüklemektedir.

Hemşirelik uygulamaları açısından, hastanın kişisel verilerinin korunması ile ilgili çerçeveyi çizmek, sorumluluğu belirlemek için hukukun her alanından yasal düzenlemeleri ortaya koymak ve hemşirelik uygulamalarıyla/somut olaylarla birleştirmek gerekir. Bu nedenle öncelikli olarak kişisel verilerle ilgili ulusal ve uluslararası yasal düzenlemeleri ele alarak ardından hukuki kuralları çerçevesinde hemşirelik uygulamalarına yansıtacağız. Başka bir deyişle, '*Hangi uygulamalarda nasıl hak ihlaline sebep olunabilir?*', sorunsalını belirleyerek uygulanabilecek sorumluluk türlerini örneklerle açıklayacağız. Son olarak da ele alınan konuyla ilgili Yargıtay ve Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun, hemşirenin yer aldığı, dava tarafı olduğu veya hemşireliğin olaya dahil edildiği somut olaylarda nasıl bir tutum sergilediğini dava ve şikayet örnekleriyle ortaya koymaya çalışacağız.

II. HASTANIN KİŞİSEL VERİLERİNİN KORUNMASI İLE İLGİLİ YASAL DÜZENLEMELER

A. Uluslararası Düzenlemeler

Anayasa'mızın² 90. maddesinin bir bölümünde, usulüne göre yürürlüğe girmiş olan uluslararası anlaşmaların, normlar hiyerarşisindeki yerinin

---

² R.G. 09.11.1982 – 17863.

kanunlara eş olduğu belirtilmiş, temel hak ve özgürlüklere ilişkin uluslararası anlaşmaların ise kanunların da üstünde bir konumda olduğu açıkça ifade edilmiştir. Bu nedenle, özellikle Türkiye' nin tarafı olduğu uluslararası düzenlemelerin vurgulanması zaruridir.

Türkiye' nin de taraf olduğu, İnsan Haklarını ve Temel Özgürlükleri Koruma Sözleşmesi'nin³ 8. Maddesinde; herkesin, bir başkasının özel ve aile yaşamına, haberleşmesine ve konutuna saygı göstermesi gerektiği belirtilmiştir.

İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı'nın (OECD), 1980 yılında tavsiye niteliğinde yayımladığı Özel Yaşamın Korunması ve Kişisel Verilerin Sınır Ötesine Akışına İlişkin Rehber İlkeler' e göre; kişisel verilerin işlenmesinde bireyin rızası, sınırın aşılması, verilerin kaliteli ve amacına özgü olması, kullanımının sınırlanması, güvenliliği, veri işlenmesi konusunda şeffaflık ve hesap verilebilirlik çok önemlidir⁴.

Avrupa Konseyi tarafından 1981 yılında ilan edilen, Türkiye' nin tarafı olduğu Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi'nin amacı, gerçek kişinin temel hak ve hürriyetlerini, kişisel verilerinin otomatik olarak işlenmesi durumunda, özel yaşama saygı hakkını teminat altına almayı içerir⁵.

---

³R.G. 13.03.1954 – 8662.

⁴ Eroğlu, Şahika (2018) 'Dijital Yaşamda Mahremiyet (Gizlilik) Kavramı ve Kişisel Veriler: Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Mahremiyet ve Kişisel Veri Algılarının Analizi', *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt 35, Sayı 2, s. 134, 135.

⁵*Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesinin İlişik Beyanlarla Birlikte Onaylanması Hakkında Karar Resmi Gazete'de Yayımlandı*,

<https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/tr/news/none-kisisel-verilere-dair-sozlesme-bakanlar-kurul/#> (29.01.2022).

Tavsiye niteliğinde olan, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 1990 yılında yayımladığı Bilgisayarla İşlenen Kişisel Veri Dosyalarına İlişkin Rehber İlkeler' de, kişisel verinin aktarılmasında serbestlik esas alınırken kısıtlama durumlarında orantılılık ilkesi benimsenmiştir⁶. Buna göre, amaca ulaşmak için insan haklarını ihlal etmeyecek en uygun aracın tercih edilmesi gerekir⁷.

Avrupa Komisyonu tarafından taslağı oluşturulup, Bakanlar Konseyi tarafından geliştirilerek 1995 yılında kabul edilen Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Serbest Dolaşımı Bakımından Bireylerin Korunmasına İlişkin 95/46/AT Sayılı Direktif⁸le Avrupa Birliği üyesi ülkelere, kanun yaparken direktif ilkelerini iç hukuka yansıtma sorumluluğunu yüklemiştir. Söz konusu ilkeler; veriler adaletli bir şekilde ve kanunlara uygun olarak işlenecek, amacına uygun olarak sınırlı işlenecek, yeterli olarak ve orantılılık ilkesine uygun bir şekilde işlenecek, doğru ve güncel bir şekilde işlenecek, son olarak işleme belirli bir süreyle sınırlanacaktır⁸. Direktif'in esas amacı, Avrupa Birliği'ne üye ülkelerde verinin serbestçe dolaşımını en güvenli şekilde sağlamaktır⁹.

Türkiye' nin 2001 yılında taraf olduğu 181 No'lu Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması

---

⁶ Oğuz, Sefer (2018) 'Kişisel Verilerin Korunması Hukukunun Genel İlkeleri', *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, Cilt 13, Sayı 2, s. 123; Akçalı Gür, Berna (2019) 'Uluslararası Hukuk ve AB Hukuku Boyutuyla Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılması', *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt 25, Sayı 2, s. 850.

⁷ Dost, Süleyman (2018) 'Uluslararası Hukukta Orantılılık İlkesi', *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Cilt 6, Sayı 12, s. 394.

⁸ Akıncı, Ayşe Nur (2017) 'Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü'nün Getirdiği Yenilikler ve Türk Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi', *T.C. Kalkınma Bakanlığı İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü*, Yayın No: 2968.

⁹ Tekin, Nurullah (2014) 'Kişisel Verilerin Korunması İle İlgili Türkiye'deki Kanun Tasarısının Avrupa Birliği Veri Koruma Direktifi Işığında Değerlendirilmesi', *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Sayı 4, s. 226.

Sözleşmesine Ek Denetleyici Makamlar ve Sınır Aşan Veri Akışına İlişkin Protokol'e göre taraf ülkeler, kişisel verilerin korunmasını sağlamak için tarafsız olarak çalışan, denetleyici bir kurum kurmayı taahhüt etmiş olurlar¹⁰.

Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Serbest Dolaşımı Bakımından Bireylerin Korunmasına İlişkin 95/46/AT Sayılı Direktifi' n yerini, 2018 yılından itibaren alan Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü'nün (GDPR) amacı, kişisel verileri korumada ihtiyacı karşılayabilen etkili bir standart oluşturmaktır¹¹. Tüzük'e göre kişisel verilerin işlenmesi ile ilgili ilkeler şöyle belirtilmiştir: Kişisel veriler, hukuka uygun, adil ve şeffaf bir şekilde işlenir. Amaç ile sınırlı olmalıdır dolayısıyla veriler yeterli, yerinde ve gerekli olmalıdır. Güncel ve doğru olmalı, veriler gerektiği süre boyunca saklanmalıdır. Son olarak veriler, bütünlüğünü ve gizliliğini sağlayacak bir şekilde güvenle muhafaza edilmelidir¹².

Kişisel Verilerin Otomatik İşlenmesine Karşı Bireylerin Korunması Sözleşmesi'ne de dayalı olarak çıkarılan ve 2003 yılında tarafı olduğumuz Biyoloji ve Tıbbın Uygulanması Bakımından İnsan Hakları ve İnsan Haysiyetinin Korunması Sözleşmesi: İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesi' nin¹³ 10. maddesi konuyu içerir. Söz konusu maddenin bir bölümünde herkesin,

---

¹⁰*Kişisel Verilerin Korunması Alanında Uluslararası ve Ulusal Düzenlemeler*, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4183/Kisisel-Verilerin-Korunmasi-Alaninda-Uluslararası-ve-Ulusal-Düzenlemeler> (30.01.2022).

¹¹Çimen Bulut, İpek (2020) 'Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Kapsamında Getirilen Yeni Teknik ve Yaptırım Mekanizmaları', *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 20, Sayı 2, s. 129;

Dülger, Murat Volkan (2019)'Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması', *Yaşar Hukuk Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2, s. 71.

¹²*Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü (GDPR)*, [https://kvkk.ege.edu.tr/tr-12586/avrupa_birligi_genel_veri_koruma_tuzugu_\(gdpr\).html](https://kvkk.ege.edu.tr/tr-12586/avrupa_birligi_genel_veri_koruma_tuzugu_(gdpr).html) (01.02.2022).

¹³ R.G. 20.04.2004 – 25439.

kendi sağlık verileri bakımından, özel yaşamına saygı gösterilmesi hakkına sahip olduğu ifade edilmiştir.

B. Anayasal Sorumluluk Açısından Kişisel Verilerin Korunması

Normlar hiyerarşinin en üstünde yer alan anayasal düzenleme, kişi hak ve özgürlükleri konusu açısından da özü ifade etmektedir. Kişisel veriler konusu, anayasanın ikinci bölümünde '*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*' ve '*Özel hayatın gizliliği ve korunması*' başlıklarında düzenlenmiştir.

İlk başlığın altında yer alan 17. maddenin bir bölümünde, herkesin yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğunu belirtirken bireyin, maddi ve manevi değerlerden oluşan bir kişiliğe sahip olduğunu, bu değerlere dokunulmazlığın ise bir kural olduğunu ifade eder. Diğer başlığın altında yer alan 20. Maddede; bireyin, özel ve aile yaşamı mahremiyetinin, aynı maddede belirtilen istisnalar dışında üçüncü kişilere karşı korunması gerektiği açıkça belirtilmiştir. Son fıkrasında ise konumuza özgü ibareler bulunmaktadır. Söz konusu fıkraya göre birey, kişisel verileriyle ilgili bazı haklara sahiptir: Verilerin korunmasını isteme, bu haktan doğan kişisel verilerin işlenmesi konusunda aydınlatılma, verilere erişebilme, gereğinde verilerin silinmesini veya düzeltilmesini talep etme, hangi amaçlar için kullanıldığını öğrenme haklarını içerir.

Kişisel verilerin işlenmesinde kişinin rızasını esas alan düzenleme, istisnai durumların kanunla öngörülmesi gerektiğini açıkça ifade etmiştir. Anayasa gibi öz bir düzenlemede bu derece ayrıntılı ifadelerin bulunması, konunun önemini bizlere açıkça göstermektedir. Anayasa'da, başka konular hakkında da mahremiyet ele ise de konumuz açısından bu kadarı ile yetineceğiz.

C. Ceza Sorumluluğu Açısından Kişisel Verilerin Korunması

Ceza hukuku yaptırımını, bir insanın onurunu diğer yaptırım türlerine göre daha fazla zedeler bu nedenledir ki ceza hukuku yaptırımında son çare olarak uygulanır¹⁴. Kişisel verilerin korunması ile ilgili ceza hukuku yaptırımlarını belirleyebilmek için yalnızca Türk Ceza Kanunu'ndaki düzenlemelere değil, varsa özel kanunlardaki hükümlere de bakılması gerekir. Hak ihlali durumunda, suç unsuru varsa ceza yaptırımını uygulanır. İhlale maruz kalan birey, şartları oluştuysa aynı zamanda özel hukuk kanunları çerçevesinde diğer haklarını da talep ederek maddi ve manevi zararının karşılanmasını da isteyebilir.

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun¹⁵ 134. 140. ve bunların arasındaki maddelerde konuyla ilgili hükümler düzenlenmiştir. 'Özel hayatın gizliliğini ihlal' başlıklı 134. maddesine göre bireyin, özel yaşamının gizliliğini ihlal eden kişiye belirli bir süre hapis cezası verileceğini ihlalin, bireyin görüntüsünün veya sesinin kayıt edilerek gerçekleşmesi sonucunda, verilecek hapis cezasının artırılacağı belirtilmektedir. Aynı maddenin 2. fıkrasında bireyin, özel yaşamına ilişkin ses ve görüntüsünü hukuka aykırı bir şekilde yayan kişinin, daha fazla süreli hapis cezasına çarptırılacağı, basın yayım yolunu tercih ettiği durumda da aynı yaptırıma maruz kalacağı ifade edilmiştir. Hemşire – hasta ilişkisinde, hasta hakkında elde edilen verilerle ilgili olarak başta rıza olmak üzere, hukuka uygunluk sebepleri vardır. Hastanın sağlığına kavuşabilmesi için söz konusu verilerin hemşire tarafından bilinmesi gerekir. Örneğin hemşire, hastasının yumurtaya alerjisi olduğunu öğrenmezse diyeti konusunda mutfak çalışanlarını uyaramaz ve hastası zarar görür. İhlale neden olabilecek başka bir örnekte,

---

¹⁴Artuk, Mehmet Emin/ Gökçen, Ahmet (2017) Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara: Adalet Yayınevi, s. 13, 14.

¹⁵ R.G. 12.10.2004 – 25611.

hastanın bilgisi ve rızası olmadan gizlice konuşmalarının dinlenmesi, kayıt altına alınması veya bunun üçüncü kişilerle paylaşılması suçun varlığını oluşturabilir.

Aynı Kanun'un 'Kişisel verilerin kaydedilmesi' başlıklı 135. maddesine göre, kişisel verilerin hukuka aykırı bir şekilde kaydı belirli bir süre hapis cezasıyla sonuçlanır. İkinci fıkrasında, kaydedilen kişisel verilerin cinsel yaşam, sağlık durumu veya aynı maddede sayılan diğer özelliklerden herhangi birini içermesi durumunda da ceza miktarının artırılacağı belirtilmiştir. Hemşire – hasta ilişkisinde, kişisel veriler hukuka uygun sebeplerle ve hasta rızasıyla kayıt altına alınır. Kayıt altına alınan pek çok kişisel veri, ikinci fıkrada belirtilen özellikli verilerdendir bu nedenle konu, hemşireler tarafında daha fazla önem kazanmaktadır.

Kanun'un 'Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme' başlıklı 136. maddesinin ilk fıkrasında, kişisel verileri hukuka aykırı bir şekilde yayan, başkasına veren ya da ele geçiren kişinin belirli bir süre hapis cezasına mahkum olacağı düzenlenmektedir. 'Nitelikli haller' başlıklı 137. maddesinde, verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme suçunun, bir kamu görevlisi tarafından ve görevi nedeniyle sahip olunan yetkinin kötüye kullanılarak işlenmesi durumunda veya belirli bir meslek ve sanatın sağladığı kolaylık kullanılarak işlenmesi halinde cezanın artırılacağı ifade edilmektedir. Hemşire, ister kamu kurumları/ kuruluşları çatısı altında görevini ifa etsin, ister özel bir sağlık kurumunda/ kuruluşunda, suçun işlenmesi durumunda nitelikli hal olarak değerlendirilecektir. Hatta doğrudan hasta/hasta yakını ile anlaştığı durumda da suç nitelikli hal olarak değerlendirilir. Zira veriler, belirli bir mesleğin sağladığı kolaylık kullanılarak elde edilmiştir.

Söz konusu Kanun'un 'Şikayet' başlıklı 139. maddesine göre, kişisel verilerin kaydı, verileri hukuka aykırı bir şekilde verme, ele geçirme ve yok etmeme durumlarında resen soruşturma ve kovuşturma yapılır, bu konudaki diğer suçlarda ise şikayet üzerine yapılır. Konumuzla ilgili Ceza Kanunu'nda yer alan söz konusu suç tipleri ancak kasten işlenebilir. Çünkü Ceza Hukukunda suçun taksirle işlenmesi istisna olup kanunda açıkça belirtilmesi gerekir.

D. Hukuki Sorumluluk Açısından Kişisel Verilerin Korunması

Özel hukuk düzenlemelerinin bel kemiğini Türk Medeni Kanunu oluşturur. Türk Medeni Kanununun devamı niteliğinde olan Türk Borçlar Kanunu'nda da kişilik haklarına yönelik önemli hükümler bulunmaktadır. Bu hükümleri açıklamadan önce önemli bir olan genel kanun – özel kanun ilişkisi ve uygulama sırasının vurgulanması gerekir. Bir konu hakkında, genel ve özel nitelikteki farklı kanunlarda düzenlemeler olması mümkündür. Kural olarak, uygulama açısından önce özel kanundaki hükümlere bakılır. Özel kanunda uygulanabilir bir hüküm bulunmuyorsa genel kanundaki hükümlere bakılır. Diğer bir durum, özel hükümler açısından bir kısıtlama yok ise genel hükümler açısından da hak aramaya engel bir durum bulunmamaktadır¹⁶. Şöyle ki, Kişisel Verileri Koruma Kurumu'na şikayet başvurusu yapılmış, sorumluya Kurul tarafından idari yaptırım uygulanmıştır. Hakkı ihlal edilen birey, Kişisel Verileri Koruma Kanunu'nda¹⁷ bir engel, aksi bir hüküm bulunmuyorsa ve genel hükümler olarak ifade ettiğimiz Medeni Kanun ve Borçlar Kanunu'ndaki hükümlerde belirtilen şartlar da oluşmuşsa, hakkını elde etmek için söz konusu kanunlara dayanarak diğer yasal yollara başvurabilir.

---

¹⁶Nomer, Haluk Nami (2017)Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 15. Bası, İstanbul, s. 13, 14.

¹⁷ R.G. 07.04.2016 – 29677.

Türk Medeni Kanunu'nun¹⁸ başlangıç bölümünden sonra gelen 'Kişiler Hukuku' bölümünde yer alan 'Kişiliğin korunması' başlığı altında bulunan 24 ve 25. maddeleri konumuzla ilgilidir. 24. maddeye göre, bireyin rızası yok ise, üstün nitelikte özel veya kamusal bir yarar bulunmuyorsa, kanunun verdiği bir yetkinin kullanılması söz konusu değil ise, kişilik haklarına yapılan her saldırı hukuka aykırıdır. Söz konusu maddeye göre müdahalenin yasak olması kural, izin verildiği durumlarsa istisnadır. Örneğin hemşirenin, Covid 19 mikroorganizması nedeniyle enfeksiyon hastalığı geçiren bir hastası hakkında ekibindeki arkadaşlarını ve diğer hizmet sunucularını bilgilendirmesinde üstün nitelikte bir kamusal yarar vardır. Aksi durumda, akut bulaşıcı bir hastalık olması nedeniyle diğer hastaları, onları ziyarete gelen yakınlarını ve onların da yakınlarını etkileyerek zincirleme olarak mikroorganizmayı bulaştırır, enfeksiyon gelişir ve toplum sağlığı ciddi etkilenir.

Bu maddede yer alan '*rıza*' şartı üzerinde durulması gerekir. Söz konusu maddede geçen rıza şartı, karine olarak hukuka uygun olduğu kabul edilir. Ancak rızanın, her durumda hukuka aykırılığı ortadan kaldırdığı da söylenemez. Örneğin bir hasta, hemşiresinden, kişisel verilerinin diğer hastalarla paylaşılmasını talep edemez.. Hemşire, hastasının rızası var diye böyle bir paylaşımında bulunamaz. Nitekim 23. maddenin bir bölümünde, hiç kimsenin kısmen de olsa hak ve fiil ehliyetlerinden, özgürlüklerinden vazgeçemeyeceği, özgürlüklerini hukuka veya ahlaka aykırı olarak sınırlayamayacağı ifade edilmektedir. Böylece kanun, , kişiyi kendisinden de korumayı amaçlamıştır.

Kişilik hakkını ihlal edene karşı açılacak davaları ele alan Kanun'un 25. maddesinde birey, saldırı tehlikesinin önlenmesini, başlamış olan saldırıya

---

¹⁸ R.G. 08.12.2001 – 24607.

son verilmesini ve tamamlanmış olsa bile etkileri devam eden saldırının hukuka aykırı olduğunun tespitini isteyebilir. Burada dikkati çeken önemli husus bireyin, saldırı tehlike aşamasında iken yargı organlarına başvurabilecek olmasıdır. Konunun bireyin kişilik hakları ile ilgili olmasının, hukuken böyle bir tedbirin alınmasında etkili olduğu kanaatindeyiz. Aslında, kişisel veriler hukuka aykırı bir şekilde öğrenildiğinde saldırı başlamıştır. Örneğin, uzun süre bir hastanın bakım ve tedavisini üstlenen hemşire, bu süreçte hastası ve onun yakınları hakkında pek çok kişisel veri elde etmiştir. Hastasının yaşam öyküsünü kaleme almak ister ancak onun rızasını almaz. Kitap haline gelmiş olan bu sıra dışı öyküden haberdar olan hasta, yargıya başvurur ve kitabın çoğaltılmasının durdurulmasını ister. Hemşire, hastasının rızası olmadan onun kişisel verilerini kayıt altına alarak hak ihlalini gerçekleştirmiş olur.

Kişilik hakkı ihlal edilen birey, maddi ve/veya manevi bir zarara uğramışsa, zarar verenden bu zararının karşılanmasını Türk Borçlar Kanunu¹⁹ m.49'a dayanarak talep edebilir. Söz konusu Kanun'un 'Haksız fiillerden doğan borç ilişkileri' başlığında yer alan 49. maddesi konumuzu ilgilendirmektedir. Kural olarak, bireyin söz konusu Kanun maddesine dayanarak hakkını talep edebilmesi için, ortada bir zararın olması gerekir, hakkı ihlal eden kişinin kusurunun (kastın varlığı) ve hukuka aykırı bir eyleminin bulunması gerekir ayrıca meydana gelen zarar ile kişinin hukuka aykırı eylemi arasında bir illiyet bağının bulunması gerekir²⁰. Şartlar mevcut ise birey, kişilik hakkını ihlal eden kişiden zararının karşılanmasını yargıdan talep edebilir.

---

¹⁹ R.G. 04.02.2011 – 27836.

²⁰Oğuzman, Mustafa Kemal/ Öz,Turgut (2017) Borçlar Hukuku Genel Hükümler,2. Cilt, İstanbul: Vedat Kitapçılık, s. 12; Eren, Fikret (2019) Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 24. Bası, Ankara: Yetkin Basımevi, s. 582.

E. İdari Sorumluluk Açısından Kişisel Verilerin Korunması

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, kişisel verileri korumaya yönelik kamu hizmetini yürüten bir kamu tüzel kişisidir ve idare organı denilen oluşumun içerisinde yer almaktadır. Dolayısıyla bu kurumun yaptırımları da idari nitelik taşımaktadır. Sağlık çalışanlarına uygulanacak idari yaptırımlar bununla sınırlı değildir. Bir kamu hastanesinde çalışan hemşireye uygulanan disiplin cezası da idari bir yaptırımdır. Özel bir hastanede çalışan hemşireye, hastane kurallarını ihlal etmesi nedeniyle hastane yönetimi tarafından disiplin cezası uygulanabilir. Bu idari bir yaptırım değil ise de ancak İl Sağlık Müdürlüğü, hem özel hastaneye hem de kamu hastanesine idari yaptırım uygulayabilir. Zira sağlık hizmeti bir kamu hizmetidir ve denetiminin her halükarda idare tarafından yapılması gerekir. Anayasa'nın 56. maddesi, söz konusu hizmetin denetim yetki ve sorumluluğunu yürütmeye vermiştir, Yürütme, idareyi de içine alan siyasi yönü de olan daha geniş bir oluşumdur²¹.

Kabahatler Kanunu'nun²² 23. maddesinde Cumhuriyet savcısının, kanunda açık hüküm bulunan hallerde kabahat nedeniyle yaptırım kararı verebileceği belirtilmiştir. Aynı Kanun'un 2. fıkrasında, suç nedeniyle başlatılan soruşturma kapsamında kabahatin işlendiğinin anlaşılması durumunda Cumhuriyet Savcısının, idari yaptırım kararını kendisinin de verebileceği, ilgili kamu kurumu/kuruluşuna da yönlendirebileceği belirtilmektedir. Yine aynı Kanun'un 24. maddesinde, kovuşturma durumunda eylemin kabahat olduğunun

---

²¹ Yıldırım, Turan/ Yasin, Melikşah/ Kaman, Nur/ Özdemir, Halit Eyüp/ Üstün, Gül/ Okay - Tekinsoy, Özge (2018) İdare Hukuku,7. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayınları, s. 216; Çakır, Hüseyin Melih (2015) Sağlık Hizmetlerinin Özel Hukuk Kişileri Tarafından Yürütülmesi, 1. Baskı, İstanbul: Onİki Levha Yayınları, s. 3.

²² R.G. 31.03.2005 – 25772.

anlaşılması üzerine, mahkeme tarafından da idari yaptırım kararının verilebileceği ifade edilmiştir.

Yaptırımların uygulanabilmesi için bir ön görülebilir nitelikte olması gerekir, Önceden belirlenmiş kurallara aykırı bir eylemin varlığı gerekir. Yaptırımlar, özel sağlık kuruluşlarında, prosedür ve talimatlar gibi kurum içi düzenlemelerle sağlanırken, kamu hastaneleri için 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun²³ m. 124 ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir. Konumuza özgü olduğu için bu bölümde Kişisel Verileri Korunması Kanunu'nu ve Kişisel Sağlık Verileri Hakkında Yönetmelik'i²⁴ ele alacağız.

Söz konusu Kanun'un amacı, kişinin temel hak ve özgürlüklerinden olan özel yaşamın gizliliğini sağlamak, kişisel verileri işleyen gerçek veya tüzel kişilerin yükümlülüklerini, yerine getirmeleri gereken usul ve esasları belirlemektir. Kanun, yedi bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümdeki tanımlar kısmında yer alan kişisel verinin, kimliği belirli ya da belirlenebilir kılan gerçek kişiye dair her türlü bilgi olduğu ifade edilmiştir. Açık rıza kavramı ise, belirli bir konuya yönelik olarak yeterli bilgilendirildikten sonra kişinin özgür iradesiyle beyan ettiği rızası olarak belirtilmiştir. Hükümleri somut olaylara uygularken tanımların doğru anlaşılması çok önemlidir. Kanun'un ikinci bölümünde yer alan kişisel verilerin işlenmesinde uyulması gereken genel ilkeleri aslında daha önce (uluslararası düzenlemeler bölümünde) bir kaç kez ifade etmiştik. Zira tarafı olduğumuz uluslararası anlaşmaları içi hukukumuzaya yansıtmakla ve uygulamakla yükümlüyüz.

Kanaatimizce, Kanun'un en önemli kısmı, kişisel verilerin ve özel nitelikli verilerin işleme şartları bölümüdür. Kural olarak veriler, rızaya dayalı

---

²³R.G. 23.07.1965 – 12056.

²⁴R.G. 21.06.2019 – 30808.

olarak işlenir, istisnalar diğer maddelerde belirtilmiştir. Özel niteliği olan sağlık ve cinsel yaşama ilişkin kişisel verilerin işlenmesiyle ilgili istisnalar, 5. maddede belirtilen kişisel verilerle ilgili istisnalara göre daha da sınırlıdır. Bunlar kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ve sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması, yönetimidir.

Kanun'un üçüncü bölümünde, veri sorumlusunun kişiyi aydınlatma yükümlülüğü ve sorumlunun veri güvenliğine ilişkin diğer yükümlülükleri belirtilir. Veri sorumlusuna başvuru ve kuruma şikâyetle ilgili konular dördüncü bölümde bulunur. Beşinci bölümde, suç unsuru varlığında Türk Ceza Kanunu'na atıfta bulunulmuş, kabahat durumunda idari para cezası uygulanacağı belirtilmiştir. Burada dikkati çeken husus kabahatlerin, veri sorumlusu olan gerçek veya tüzel kişi hakkında uygulanacağı, kamu kurumları/kuruluşları ya da kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları çalışanları tarafından işlenmesi durumunda disiplin hükümlerine (657 Sayılı Kanun) göre muamelede bulunulacağı ve Kurul'a bildirimini yapılacağı ifade edilmiştir.

Diğer önemli husus, söz konusu Kanun'da kabahatle ilgili açık bir düzenleme olmadığı hallerde ortada bir kabahat varsa, genel kanun olan Kabahatler Kanunu'na ilişkin hükümler uygulama alanı bulur. Bu Kanun'un 9. maddesinde, kabahatin kasten veya taksirle işlenebileceği belirtilmiştir. Özel kanun olan Kişisel Verileri Koruma Kanunu'nda aksi düzenlenmediği için konumuz açısından da geçerlidir.

Konumuz açısından önemi olan başka bir husus ise Kabahatler Kanunu'nun 15. maddesinin 3. fıkrasında, bir eylemin hem suç hem de kabahat olduğu durumlarda, yalnızca suçtan dolayı yaptırım uygulanabileceği, suçtan dolayı yaptırım uygulanamayan durumlarda da kabahat nedeniyle yaptırım

uygulanacağı belirtilmiştir. Bu konuda özel kanun olan Kişisel Verileri Koruma Kanunu'nda aksi bir hüküm bulunmamaktadır dolayısıyla konumuz açısından da geçerlidir.

181 No'lu Protokol'de de belirtildiği gibi Kişisel Verileri Koruma Kurul'u tarafsız bir şekilde çalışarak yüklediği görevleri yerine getirir. Amaç bireyin kişiliğini, kişilik hakkını kişisel verileri yönünden korumaktır.

Kişisel Sağlık Verileri Hakkında Yönetmelik Sağlık Bakanlığı tarafından düzenlenmiştir. Söz konusu düzenlemenin yasama organı tarafından düzenlenen ve hiyerarşide bir üst norm olan kanunlara aykırı olmaması gerekir.

Yönetmelik' te ilk dikkatimizi çeken durum kapsamıdır, Sağlık Bakanlığının denetimi altında olan özel hukuk gerçek ve tüzel kişileri ile kamu hukuku tüzel kişileridir. 'Tanımlar' başlığında yer alan kişisel verilerin işlenmesi, verilerin tamamen ya da kısmen, otomatik veya otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hale getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesine dair üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlem olarak belirtilmiştir. Kişisel sağlık verisini ise, kimliği belirli ya da belirlenebilir gerçek kişinin, fiziksel ve ruhsal sağlığına ilişkin her türlü bilgi ve aldığı sağlık hizmeti ile ilgili bilgilerin toplamı olarak tanımlamıştır.

Aynı Yönetmelik' in ikinci bölümünde yer alan 'Genel ilke ve esaslar' başlığının bulunduğu 5. maddenin 4. fıkrasında, sağlık hizmeti sunucularının, özellikle hizmetin sunulduğu ortak alanlarda, yetkisiz kişilerin bulunmasına mani olmaları gerektiği ifade edilmiştir. Hizmet alan iki farklı kişinin aynı anda ortak alanda bulunarak birbirlerinin kişisel verilerini duymalarını, görmelerini veya ele geçirmelerini engelleyecek fiziki, teknik ve idari tedbirlerin alınması

gerektiği belirtilmiştir. Söz konusu tedbirleri, hem birim yönetimi hem de çalışanlar almalıdırlar.

Yönetmelik' in üçüncü bölümünde yer alan 'Sağlık personelinin verilere erişimi' başlığında yer alan ibareler, ilgili Kanun'un 6. maddesinde belirtilen, özel nitelikli kişisel verilerin işleme şartlarının adeta bir yansıması gibidir. Hastanın kişisel verilerine, gerektiğinde, amaçla bağlantılı olarak, sınırlı ve ölçülü olarak erişim hedeflenmiştir.

Yönetmelik' in dördüncü bölümü, kişisel sağlık verilerinin gizlenmesi, düzeltilmesi, imha edilmesi ve aktarılmasına ilişkindir. Kişisel verilerin elde edilmesinden itibaren üzerinde yapılacak her türlü işlem, düzenlemelerle tayin edilmiş belirli uygulamalar çerçevesinde gerçekleştirilir. Söz konusu süreçte uyulmadığında sorumluluk doğabilir. Hemşirenin, ilgili uygulamalarda yetkileri çok sınırlıdır, gerçekleştirirken de gerekçesini mutlaka belirtmesi gerekir. Örneğin, kaydettiği kişisel veriyi değiştirirken nedenini mutlaka belirtmesi gerekir, mesai süresi boyunca sorumlu olduğu hastaların, aynı zamanda kişisel verilerinin güvenliğinden de sorumludur.

Beşinci bölümde, hastanın kişilik hakkı ihlal edilmeden, ilgili birimlerden gerekli izinler alındıktan sonra verilerin, bilimsel araştırmalar için işlenebileceği düzenlenmiştir. Hemşireler, araştırmalar için uygun hale getirilen verileri literatüre katkı sağlamak amacıyla kullanabilirler²⁵. En son 2013 yılında güncellenerek bilgilerimize sunulan Dünya Tabipleri Birliği Helsinki

---

²⁵Yataklı Tedavi Kurumları Tıbbi Kayıt ve Arşiv Hizmetleri Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönergesi, 06.06.2007 – 5228; *Confidentiality*, <https://depts.washington.edu/bhdept/ethics-Medicine/bioethics-topics/detail/58> (28.05.2022); *Respect For Patient Confidentiality*, <https://www.medicalprotection.org/southafrica/advice-booklets/common-problems-managing-the-risks-in-hospital-practice-in-south-africa/respect-for-patient-confidentiality> (28.05.2021).

Bildirgesi²⁶ insanlar üzerinde yapılan tıbbi araştırmalarla ilgili etik ilkeleri belirler. Söz konusu Bildirge'nin 24. maddesi, araştırmaya katılım sağlayan gönüllülerin mahremiyetlerini ve kişisel verilerinin gizliliğini sağlamak için gerekli tüm önlemlerin alınmasını içerir. Beşeri Tıbbi Ürünlerin Klinik Araştırmaları Hakkında Yönetmelik'in²⁷ başta 20. Maddesi olmak üzere birçok maddesi gönüllünün korunmasını, verilerinin gizliliğini, fiziksel ve zihinsel bütünlüğünü de (8, 9, 10) içermektedir. Araştırmada kullanılacak kişisel verilerin gizliliğinin esasına ve 6698 Sayılı Kanun'a atıfta bulunarak hükümlerine uyulması gerektiğine dikkat çeker.

Düzenlemeler ortaya koyulduğunda görülmektedir ki kişisel veri ihlali gerçekleştiğinde hemşirenin hukuki, cezai ve idare hukuku bağlamında sorumlulukları doğabilecektir. Dolayısıyla aynı olayda birkaç sorumluluk türünün doğması mümkün olabilecektir.

III. HASTANE ORTAMINDA HASTANIN KİŞİSEL VERİSİNİN İHLALİNE YOL AÇABİLECEK HEMŞİRELİK UYGULAMALARI

Hastanın ilgili birime kabulü yapıldığı anda hemşirelik hizmetleri ile ilgili uygulamalar başlar. Dolayısıyla hemşirelikle ilgili hastanın kişisel verisini korumaya yönelik önlemler de bu andan itibaren başlar. Acil servis gibi özellikli birimlerde ise bu aşamadan önce de başlayabilir²⁸. Hasta kabul dosyası ele

---

²⁶Dünya Tıp Birliği Helsinki Bildirgesi,

http://www.etikkurul.hacettepe.edu.tr/ekler/formlar_yerel/ilkeler260416.pdf
(26.05.2022).

²⁷ R.G. 27.05.2023 – 32203.

²⁸Yataklı Sağlık Tesislerinde Acil Servis Hizmetlerinin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ, 13.09.2022 – 31952.

alındığı anda hastanın ad, soyad, hastalık tanısı, alerji durumu, yatış yapıldığı oda ve tarih bilgisi gibi bazı kişisel verileri, hastanın hemşiresi tarafından öğrenilir²⁹. Bilgisayar sisteminden bu verilerin doğruluğu kontrol edilip, hem aynı verileri teyit etmek hem de daha fazlasını öğrenmek amacıyla, hasta danışmanı tarafından odasına alınan hastanın yanına gidilir. Hastanın odaya transferi farklı şekillerde de olabilir: Hastayı hemşire karşılayabilir, hemşire başka bir hastanın odasında bulunduğu durumlarda hasta bekletilmez odaya yönlendirilir, bazen de hastalar yoğun bakım gibi başka bir bölümden transfer olur, transferi ilgili bölümün hemşiresiyle servis hemşiresi birlikte gerçekleştirir³⁰. Transfer sırasında özellikle hasta odaya alınmadan önce dosya üzerindeki daha önce bahsettiğimiz veriler, mümkünse hastaya iletilerek teyit edilir. Doğru kimliği belirleme hasta güvenliği açısından son derece önemlidir³¹.

O sırada çevrede başka kişiler varsa ve ortam uygun değilse bunu yapmamak gerekir³². Hastanın kişisel verileri bilgisayar programında bazıları da

---

²⁹Sağlık Hizmetlerinde Arşivleme,

https://uludag.edu.tr/dosyalar/shmyo/ders_notlari/FCEYLAN/Sekreterlik/saglik_hizmetlerinde_arsivleme.pdf (28.05.2022).

³⁰Güneş, Senem/ Özkan, Sultan (2020) ‘Yoğun Bakım Ünitesinde Hasta Transferi’, *Cerrahi Ameliyathane Sterilizasyon Enfeksiyon Kontrol Hemşireliği Dergisi*, Cilt 1, Sayı 3, s. 63.

³¹Sağlıkta Kalite Standartları,

<https://shgmkalitedb.saglik.gov.tr/Eklenti/38654/0/skshastanesetiv62020revize29082020pdfinkpdf.pdf> (27.05.2022).

³²Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Veri Sorumlularınca Alınması Gereken Yeterli Önlemler İle İlgili Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 31/ 01/ 2018 Tarihli ve 2018/ 10 Sayılı Kararı,

<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4110/2018-10> (17.02.2022); R.G. 08.03.2010 – 27515; Yataklı Tedavi Kurumları Tıbbi Kayıt ve Arşiv Hizmetleri Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönergesi, 06.06.2007 – 5228; Banko, Gişe, Masa gibi Hizmet Alanlarında Kişisel Verilerin Korunmasına Yönelik

hasta dosyasında bulunur³³. Bazı kurumlarda verilerin tamamı bilgisayar sistemine aktarılmıştır. Hasta dosyaları yalnızca ilgili sağlık çalışanlarının ulaşabileceği bir alanda bulundurulur, bu kişiler dışında hiç kimse hatta diğer sağlık çalışanları da dosyalara ulaşamazlar. Kısaca dosyaya ulaşmak için bir gerekçe olmalıdır. Bilgisayar programındaki verilere de yalnızca ilgili sağlık çalışanları ulaşabilmelidirler. Sağlık kuruluşları bunu sağlamak için farklı yöntemler geliştirebilir: Şifre ile girişi sağlanan bilgisayar ekranının belirli bir süre sonra kapanması, hastanın kişisel verilerine yalnızca bakım sunanların kendi şifreleriyle ulaşabilmeleri, bazı yetkilerin sayılı kişilere verilmesi gibi önlemler olabilir³⁴. Aslında hemşirenin mahremiyeti açısından da durum böyle olmalıdır zira kayıtlarda, hemşirenin uygulamaları, mesleki yorumları da yer almaktadır.

Hastanın bakım ve tedavisini ona özgü ve etkili bir şekilde yapabilmek için hasta hakkında daha fazla veri edinilmesi ve kayıt altına alınması mesleğin

---

Kişisel Verileri Koruma,<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4114/2017-62> (27.05.2022); Hasta Mahremiyetine Saygı Gösterilmesi (Genelge), 2016 – 54567092.

³³Elektronik Sağlık Kaydı (ESK), <https://dijitalhastane.saglik.gov.tr/TR,4874/ehr-electronic-health-record---esk-elektronik-saglik-kaydi.html> (28.05.2022); Yataklı Tedavi Kurumları Tıbbi Kayıt ve Arşiv Hizmetleri Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönergesi, 06.06.2007 – 5228.

³⁴Yataklı Tedavi Kurumları Tıbbi Kayıt ve Arşiv Hizmetleri Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönergesi, 06.06.2007 – 5228; Hasta Mahremiyetine Saygı Gösterilmesi (Genelge), 2016 – 54567092;

Confidentiality,<https://depts.washington.edu/bhdept/ethics-medicine/bioethics-topics/detail/58>

(28.05.2022); Ives Erickson, Jeanette/ Millar, Sally (2005) ‘Caring For Patients While Respecting Their Privacy: Renewing Our Commitment’, *The Online Journal Of Issues In Nursing*, Cilt 10, Sayı 2;

Respect For Patient Confidentiality,<https://www.medicalprotection.org/southafrica/advice-booklets/common-problems-managing-the-risks-in-hospital-practice-in-south-africa/respect-for-patient-confidentiality> (28.05.2021).

bir gereğidir. Tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi amacı, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun 6. maddesinde belirtilen istisnalardan biridir. Yaş gruplarına göre düzenlenen hasta değerlendirme formlarında, hastaya ilişkin olarak çok sayıda kişisel veri bulunmaktadır. Hastanın kimlik verileri* (ad, soy isim, doğum tarihi, cinsiyet, protokol numarası), telefon numarası, alerji, boy, kilo bilgisi, sosyal güvencesi, bulaşıcı hastalıkları hakkında bilgi, hastaneye geliş şekli, yaşam şekli ve mevcut durumu, yanında bulunan değerli eşyaları, hastaneye geliş nedeni, yaşam bulguları, geçirmiş olduğu hastalıklar ve ameliyatları hakkında kişisel veriler toplanır. Bunun yanı sıra, kan nakli bilgisi, sigara, alkol, madde alışkanlığı bilgileri, kullandığı ve kullanmakta olduğu ilaçları, gözlük kullanma durumu gibi duyu organları ve vücut sistemleriyle ilgili özellikleri (örneğin solunum sistemi), ağrı durumu, kan grubu bilgisi gibi hastayı belirleyen çok sayıda kişisel veri sayesinde hasta daha yakından tanınmış olunur³⁵. Edinilen her kişisel verinin, sunulan sağlık hizmeti bakımından bir gereği, anlamı vardır, böylece kişisel verilerin işlenmesinde genel ilkelerden olan amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma kuralına uyulmuş olunur.

Hasta değerlendirme formunun bir bölümünde, hastanın soy geçmiş bilgileri bulunmaktadır³⁶. Hasta dışında ailesinin de kişisel sağlık verileri elde

---

*Hastanın koluna, güvenlik açısından hastaneye yatışı yapıp taburcu oluncaya kadar geçen süre boyunca Kimlik verilerinin bulunduğu bir kol bandı uygulanır. Bakınız Sağlık Kurum ve Kuruluşlarında Hasta ve Çalışan Güvenliğinin Sağlanması ve Korunmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ (R.G. 29.04.2009).

³⁵Hemşirelik Yönetmeliği Ek-1,

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/yonetmelik/7.5.13830-ek.pdf>

(27.05.2022);Öğrenci Klinik Uygulama Rehberi,

<https://krtknadmn.karatekin.edu.tr/files/sbf/Rehber-21052021.pdf> (27.05.2022).

³⁶Öğrenci Klinik Uygulama Rehberi,<https://krtknadmn.karatekin.edu.tr/files/sbf/Rehber-21052021.pdf> (27.05.2022).

edilmektedir. Dolayısıyla hak ihlali olduğunda birden fazla kişi etkilenmiş olur. Kişisel Verileri Koruma Kanunu'na göre, idari yaptırım açısından tek bir kabahat olarak değerlendirilir. Ceza Hukuku'ndan doğan yaptırım açısından ise birden fazla kişiye karşı işlenen suç olarak değerlendirilecektir. Çünkü Kişisel Verileri Koruma Kanunu'nda sorumlu, gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişileri iken, Ceza Kanunu'nda ise fail gerçek kişidir.

Kişisel veriler öğrenilirken hastaya, öğrenme nedeni konusunda açıklama yapmak ve gerekmedikçe üçüncü kişilerle paylaşımında bulunulmayacağı bilgisini de vermek önemlidir³⁷. Bu açıklama hastanın kendisini daha rahat ifade etmesini sağlar. Doğru ve yeterli bilgiyi edinme, tedavinin etkinliği açısından önemlidir. Hasta odasına girdikten sonra odanın kapısı mutlaka kapatılmalı ve kural olarak, odada bulunanlar bu süreçte oda dışına çıkarılmalıdır, bekleme salonu ya da hastane kafeteryasına yönlendirilebilir³⁸. Hastaya, kendisi ile ilgili özel veriler edinileceğine dair açıklama yapılmasına rağmen hasta, yakınlarının oda dışına transferini gerekli görmeyebilir, hastanın tercihi bu yönde olabilir. Uygulamalarda, kişisel veriyi koruma açısından hassas davranma, özen gösterme hasta ve hemşiresi arasındaki güven duygusunu da sağlamlaştırır³⁹.

---

³⁷Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ,

10.03.2018 – 30356; *Öğrenci Klinik Uygulama Rehberi*,

[https://krtknadmn.karatekin.edu.tr/files/sbf/Rehber-](https://krtknadmn.karatekin.edu.tr/files/sbf/Rehber-21052021.pdf)

[21052021.pdf](https://www.thder.org.tr/uploads/files/hemsire-brosur.pdf)(27.05.2022); *Hemşireler için Etik, İlke ve Sorumluluklar*,

<https://www.thder.org.tr/uploads/files/hemsire-brosur.pdf> (27.05.2022).

³⁸Arslan, Elif Türkan/ Demir, Hüseyin (2017) 'Sağlık Çalışanlarının Hasta Mahremiyetine İlişkin Tutumu:

Nitel Bir Çalışma', *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 17, Sayı 4, s. 216.

³⁹*Confidentiality*, <https://depts.washington.edu/bhdept/ethics-medicine/bioethics-topics/detail/58>

Bazen hastalar/ hasta yakınları sağlık kuruluşundan hizmet aldıkları bilgisinin de gizlenmesini talep edebilirler zira ünlü şahıslar için bu talep daha da önemli olabilmektedir. Böyle durumlarda ekibin her bir üyesini bilgilendirmek gerekir burada da talebin karşılanması konusunda hemşirenin rolü çok önemlidir. Kişisel verilerin işlenmesinde kural olan rıza şartı son durumda bulunmamaktadır.

Hastanın, tüberküloz gibi akut bulaşıcı bir hastalığı varsa gerekli tedbirler alınmalıdır.⁴⁰ Zira kamu sağlığı söz konudur. Bu, istisnai bir durum olduğu için hastanın tedbirlere sözel olarak rıza göstermesi beklenemez. Ancak tedbirler sınır aşılmadan alınmalı ve hasta ile işbirliği sağlanmalıdır⁴¹. Öncelikle hasta ve onun yakını bilgilendirilmeli, maske uygulama kuralları hakkında eğitim verilmelidir. Kural olarak hasta yakını, hastanın rızası varsa bilgilendirilir yani hasta ile iletişim kurulabiliyorsa, yakınına bilgilendirme konusunda hastanın izni alınmalıdır, somut olaydaki uygulama bir istisnadır. Zira toplum sağlığı söz konusudur. Akut bulaşıcı hastalıklarda alınması gereken tüm önlemler alınmalıdır, Serviste bulunan diğer hasta ve onların da yakınlarını korumak için hastaya bakım sunan diğer ekip üyelerini de haberdar etmek amacıyla hastanın kapısına, hastalık durumunu açıkça ortaya koymayacak şekilde bir uyarı yazısı

(28.05.2022); *Why Is Patient Confidentiality In Healthcare Is Important?*

<https://www.chartercollege.edu/news-hub/why-patient-confidentiality-so-important>

(28.05.2022).

⁴⁰ Bulaşıcı Hastalıkların İhbarı ve Bildirim Sistemi Hakkında Tebliğ, 06.11.2004 – 25635; Bulaşıcı Hastalıklar Sürveyans ve Kontrol Esasları Yönetmeliği, 30.05.2007 – 26537; *Confidentiality*,

<https://depts.washington.edu/bhdept/ethics-medicine/bioethics>

[topics/detail/58](https://depts.washington.edu/bhdept/ethics-medicine/bioethics/topics/detail/58)(28.05.2022).

⁴¹*Kişisel Verilerin İşlenmesinde Genel (Temel) İlkeler*,

[https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2049/Kisisel-Verilerin-Islenmesinde-Genel-\(Temel\)-Ilkeler](https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2049/Kisisel-Verilerin-Islenmesinde-Genel-(Temel)-Ilkeler) (27.05.2022).

asılır⁴². Hasta, hemşire dışında diğer birim çalışanlarıyla da iletişim kurabilir: Yemek hizmeti için mutfak çalışanı, hastayı bilgilendirme ve beslenmesini değerlendirme için diyetisyen, teknik sorunlar için teknik servis çalışanı, odanın temizliği ve düzeni için temizlik personeli, fizik tedavi egzersizleri için fizyoterapist, tıbbi cihaz arıza durumlarında biyomedikal çalışanı, hasta yatış danışmanları gibi farklı birimlerden çalışanlar hastanın odasına girebilir. Yoğunluk nedeniyle, hemşire bankosunda her an bir hemşire bulunmayabilir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus, hasta ile ilgisi olmayan sağlık çalışanlarının ve diğer çalışan personelin bu konuda ayrıntılı bilgi edinmemesidir⁴³.

Hastanın, hepatit B gibi akut olmayan bulaşıcı bir hastalığı mevcut ise yine, sınırlı olarak yalnızca ilgililerle paylaşılması gerekir. Akut bir durum olmadığı için diğer bir ifadeyle tıbben zorunluluk arz etmediği için hasta ile yakın temas kurmayacak kişilere de durumu ifşa etmek uygun olmaz. Bilindiği üzere hepatit B, kan ve vücut sıvıları ile temas sonucu bulaşır.⁴⁴ Dolayısıyla söz konusu temasın mümkün olmayacağı durumlarda haberdar olmak da

---

⁴²Sağlık Hizmetleri, Hastane Enfeksiyonlarından Korunma,

https://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller/Hastane%20Enfeksiyonlar%C4%B1ndan%20Korunma.pdf (28.05.2022).

⁴³ R.G. 11.08.2005 – 25903; *Kişisel Verilerin İşlenmesinde Genel (Temel) İlkeler*,

[https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2049/Kisisel-Verilerin-Islenmesinde-Genel-\(Temel\)-Ilkeler](https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2049/Kisisel-Verilerin-Islenmesinde-Genel-(Temel)-Ilkeler)(27.05.2022);

Sağlıkta Kalite Standartları,

<https://shgmkalitedb.saglik.gov.tr/Eklenti/38654/0/skshastanesetiv>

62020revize29082020pdflinkpdf.pdf (27.05.2022); *Hemşireler için Etik, İlke ve Sorumluluklar*,

<https://www.thder.org.tr/uploads/files/hemşire-brosur.pdf> (27.05.2022); *Confidentiality*,

<https://depts.washington.edu/bhdept/ethics-medicine/bioethics-topics/detail/58> (28.05.2022).

⁴⁴Hepatit B Hastalığı

<https://asi.saglik.gov.tr/liste/4-hepatit-b-hastal%C4%B1%C4%9F%C4%B1-nedir.html>(15.02.2022).

gereksizdir. Örneğin, sunulacak bir hizmetin ücreti hakkında bilgilendirmede bulunacak hasta danışmanının, söz konusu hastalık verisinden haberdar olması zorunlu değildir ancak böyle bir özelliği bulunan hastanın oda temizliğini yapacak olan personelin, bu konuda bilgi sahibi olması önem arz eder⁴⁵.

Çoğu zaman meraklı hasta yakınları ya da diğer çalışanlar hemşireden, hastası hakkında bilgi edinmek ister. Bu durumda, hasta mahremiyeti konusuna dikkat çekerek bilgi vermemek uygun bir davranış olur, aksi halde suça sebebiyet verilmiş olunur. Merakı gidermek hiç bir şey kazandırmaz ancak çok şey kaybettirir. Yemekhane, kafeterya gibi hastanenin diğer birimlerinde hatta asansörde bulunurken de aynı hassasiyeti göstermek gerekir. Aslında, kişisel verileri hastanenin dışına da taşımamak gerekir⁴⁶.

Mesai değişiminde, hemşire bankosunda her iki mesainin ekibi bir araya gelir, hastaların tıbbi verileri, mevcut durumlarıyla ilgili özellikleri, mesai süresince yaşanan değişimler anlatılarak karşılıklı olarak hasta teslimi

---

⁴⁵*Kişisel Verilerin İşlenmesinde Genel (Temel) İlkeler,*

[https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2049/Kisisel-Verilerin-Islenmesinde-Genel-\(Temel\)-Ilkeler](https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2049/Kisisel-Verilerin-Islenmesinde-Genel-(Temel)-Ilkeler)(27.05.2022);

Yataklı Tedavi Kurumları Tıbbi Kayıt ve Arşiv Hizmetleri Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönergesi, 06.06.2007 – 5228; *Hemşireler için Etik, İlke ve Sorumluluklar,*

<https://www.thder.org.tr/uploads/files/hemsire-brosur.pdf> (27.05.2022)

⁴⁶Yataklı Tedavi Kurumları Tıbbi Kayıt ve Arşiv Hizmetleri Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönergesi, 06.06.2007 – 5228; *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Veri Sorumlularınca Alınması*

Gereken Yeterli Önlemler İle İlgili Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 31/ 01/ 2018 Tarihli ve 2018/ 10 Sayılı Kararı,

<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4110/2018-10> (17.02.2022); R.G. 08.03.2010 – 27515;

R.G., 08.03.2010, 27515; Ives Erickson/ Millar, Cilt 10, Sayı 2; *Confidentiality,*

<https://depts.washington.edu/bhdept/ethics-medicine/bioethics-topics/detail/58>

(28.05.2022); *Confidentialit yand Privacy-Personal Health Information,*

https://www.cno.org/globalassets/docs/prac/41069_privacy.pdf (28.05.2022).

sağlanır⁴⁷. Bir hastanın teslimini, yeni mesaiye gelen ekibin tamamı dinler çünkü bu gereklidir. Bir hemşire, kendi hastası dışındaki hastalar hakkında da genel hatlarıyla bilgi sahibi olmalıdır zira mesai sırasında hemşirelerden her hangi biri rahatsızlandığında, hastalarına bakım ve tedavi yapılabilmesi için ekip arkadaşından destek alması gerekecektir. Dış birimden destek gelse bile, hastanın teslim edilebilmesi için tanınması gerekir zira hastanın hemşiresi, rahatsızlığından dolayı bunu gerçekleştirebilecek durumda olmayabilir. En baştaki konumuza geri dönecek olursak, hasta tesliminin sakin, arka planda olan bir ortamda yapılması gerekir, hastalar hakkındaki kişisel verileri ekibin dışından birinin duyması engellenmelidir⁴⁸. Teslim sonrası, nöbeti teslim eden ve alan hemşireler hastalarını, bu kez hasta odalarında değerlendirmeli hasta, yeni mesaiye gelen hemşiresi ile tanıştırılmalı, odada teslimi gereken özellikli durumlar açıklanmalıdır. Örneğin, hastanın ameliyat bölgesinde bulunan kateteri ile ilgili önemli durumlar söz konusu olabilir. Bu süreçte de kural olarak hasta yakınları odanın dışına çıkarılmalıdır. Hasta odasına her giriş ve çıkışta, mahremiyet açısından odanın kapısı mutlaka kapatılmalıdır. Çok kısa süreli giriş-çıkışta da bu hususa dikkat edilmelidir⁴⁹.

---

⁴⁷Tuğrul, E/ Khorshid, L (2015) ‘Hemşirelerin Önemli İşlevlerinden Biri: Hasta Teslimi’, *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, Cilt 31, Sayı 1, s. 95.

⁴⁸Yataklı Tedavi Kurumları Tıbbi Kayıt ve Arşiv Hizmetleri Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönergesi, 06.06.2007 – 5228; *Banko, Gişe, Masa gibi Hizmet Alanlarında Kişisel Verilerin Korunmasına Yönelik Kişisel Verileri Koruma*, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4114/2017-62> (27.05.2022); *Özel Nitelikli*

Kişisel Verilerin İşlenmesinde Veri Sorumlularınca Alınması Gereken Yeterli Önlemler İle İlgili Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 31/ 01/ 2018 Tarihli ve 2018/ 10 Sayılı Kararı,

<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4110/2018-10> (17.02.2022); *Hasta Mahremiyetine Saygı Gösterilmesi (Genelge)*, 2016 – 54567092.

⁴⁹*Hemşireler için Etik, İlke ve Sorumluluklar*,

<https://www.thder.org.tr/uploads/files/hemsire-brosur.pdf> (27.05.2022).

Hastalar, gün içinde bir birimden başka birimlere transfer edilebilirler. Örneğin, akciğer tomografisi çekimi için radyoloji bölümüne, koroner anjiyografi girişimi için anjiyografi laboratuvarına transferi sağlanabilir. Transfer sırasında, hastanın beden mahremiyeti, kişisel veri mahremiyeti özenle korunmalıdır. Transfer edilen birimdeki çalışanlarla yüksek sesle hasta verileri paylaşılmamalı, dosyası ilgisi olmayan kişilerin görebileceği şekilde bırakılmamalıdır⁵⁰.

Gündüz, işiyle meşgul olup gece, yakınına refakat eden bir hasta yakını sabah, hastasından kan alınarak laboratuara gönderilen ancak sonuçlanmamış tahlil sonuçlarını gün içinde kendi e - posta adresine gönderilmesini talep edebilir. Öncelikle hastanın bu durumdan haberdar olması ve buna rıza vermesi gerekir, bu konuda bir engel yoksa sonuçlar söz konusu kişiye iletilebilir⁵¹. Hastanın rızası yoksa hasta yakınıyla paylaşım olmamalı, hastanın bu talebine mesai değişiminde dikkat çekilmelidir zira bu konuda farklı talebi olan, o servisteki tek hasta olabilir. Hasta yakını, hastasıyla ilgili verilerin paylaşımı konusunda ısrarcı olabilir hatta bunun dozunu artırabilir, gerekirse bölüm yöneticisinden, hastane güvenliğinden destek alınmalı, veriler paylaşılmamalıdır⁵².

---

⁵⁰Yataklı Tedavi Kurumları Tıbbi Kayıt ve Arşiv Hizmetleri Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönergesi, 06.06.2007 – 5228; Hasta Mahremiyetine Saygı Gösterilmesi (Genelge), 2016 – 54567092;

Hemşireler için Etik, İlke ve Sorumluluklar,
<https://www.thder.org.tr/uploads/files/hemsire-brosur.pdf>

(27.05.2022); Ives Erickson/ Millar, Cilt 10, Sayı 2.

⁵¹*Confidentiality*, <https://depts.washington.edu/bhdept/ethics-medicine/bioethics-topics/detail/58> (28.05.2022).

⁵²Yataklı Tedavi Kurumları Tıbbi Kayıt ve Arşiv Hizmetleri Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönergesi, 06.06.2007 – 5228; Ives Erickson / Millar, Cilt 10, Sayı 2.

Öncesinde, yüz yüze muhatap olmadan hasta yakınıyla, hastası hakkında telefonda görüşmek kişisel verileri koruma açısından uygun bir davranış değildir, sonuçları zarar verebilir. Hastane yönetiminin talimatıyla, danışma bu konuda bilgilendirilip, hasta yakınlarına ya da öyle olduklarını iddia edenlere, telefonda bilgi verilemeyeceği hususunda açıklama yapılabilir. Bu durumun istisnaları olabilir. Nitekim devam eden pandemi döneminde bazı sağlık kuruluşları tarafından hasta yakınları - özellikle de yoğun bakımda tedavi gören hastaları hakkında - her gün telefonla aranarak bilgilendirilmiş, bilgiler, önceden belirlenmiş belirli kişilerle paylaşılmıştır.

Acil servis gibi gününbirlik birimlerde çoğunlukla hastaların kendilerine ait bir odaları bulunmamaktadır, beden mahremiyeti perde, paravan gibi ekipmanla sağlanmaya çalışılır. Böyle bir ortamda hemşirenin ses tonunu iyi ayarlaması gerekir⁵³. Kalp-solunum durması, büyük damar yaralanmaları, alerjik reaksiyonlar gibi hızlı müdahale edilmesi gereken acil durumlarda kuralın dışına çıkılabilir, şartlar bunu kaçınılmaz kılabilir. Sorumluluk açısından değerlendirmenin somut olaya göre yapılması gerekir.

Sağlık hizmetinde hemşirelerin merkezi konumda bulunmaları, hastaların bedensel ve kişisel veri mahremiyeti konusunda farkındalık

---

⁵³Yataklı Tedavi Kurumları Tıbbi Kayıt ve Arşiv Hizmetleri Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönergesi, 06.06.2007 – 5228; *Banko, Gişe, Masa gibi Hizmet Alanlarında Kişisel Verilerin Korunmasına Yönelik Kişisel Verileri Koruma*, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4114/2017-62> (27.05.2022); *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Veri Sorumlularınca Alınması Gereken Yeterli Önlemler İle İlgili Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 31/ 01/ 2018 Tarihli ve 2018/ 10Sayılı Kararı*, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4110/2018-10> (17.02.2022); Hasta Mahremiyetine Saygı Gösterilmesi(Genelge), 2016 – 54567092; Ives Erickson/ Millar, Cilt 10, Sayı 2; Yataklı Sağlık Tesislerinde Acil Servis Hizmetlerinin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ, 13.09.2022 – 31952.

oluşturmaları açısından çok önemlidir. Gerekliğinde, hizmetin diğer çalışanlarına da bu konuda hatırlatmada bulunabilirler, ekip olmak bunu gerektirir. Aslında, hukuka aykırı bir eylemi fark eden her çalışan ilgiliyi/ilgilileri usulünce uyarmalıdır⁵⁴. Her bir çalışan, zincirin bir halkasıdır ve zincir en zayıf halkası kadar güçlüdür.

Günümüzde sosyal medya tüm yaşantımızı çepeçevre kuşatmıştır. Doğal olarak hemşireler de iş yaşamından bazı kareleri sosyal medyada paylaşabilmektedirler. Sonuçları tahmin edilemeden yapılmış bir paylaşım sorumluluk doğurabilir. Arka planda hastanın bedeninin görüldüğü bir fotoğraf, hastalıkla ilgili nadir rastlanan bir durumun resmedilip paylaşılması (hastanın vücudunun bir bölümü de olabilir), hasta verilerini içeren bir raporun ya da tetkikin sosyal medyaya yansıtılması pek çok sorumlulukla karşı karşıya kalınmasına sebep olabilir⁵⁵.

IV. YARGITAY VE KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURULU KARARLARI IŞIĞINDA HASTANIN KİŞİSEL VERİSİNİN İHLALİ

Hemşirenin yer aldığı, dava tarafı olduğu veya hemşireliğin olaya dahil edildiği somut olaylarda Yargıtay'ın ve aynı özellikteki Kişisel Verileri Koruma Kurulu'na ulaşan şikayetlerde Kurul'un yaklaşımı ele alınacaktır. Yargıtay, kişisel veri kavramını ulaşılabilirlik açısından somut olaya göre değerlendirmiş ve olayda kastın varlığını saptamaya çalışmıştır. Kişisel Verileri Koruma Kurulu şikâyetlerde, Kişisel Verileri Koruma Kanunu'na atıfta bulunmuş, özel

---

⁵⁴IvesErickson/ Millar, Cilt 10, Sayı 2.

⁵⁵Fotoğraf ve Kamera Çekimleri (Genelge),2008 – B.10.0.THG.0.10.00.02/010.0-3553;Sağlık Etiği, <https://etik.saglik.gov.tr/TR,5636/saglik-etigi.html> (27.05.2022).

nitelikli verilerin işleme şartlarına, kişisel verilerin aktarılmasına, veri sorumlusunun veri güvenliğine ilişkin ve ilgiliyi aydınlatma yükümlülüklerine, ayrıca veri sorumlusuna başvuru usulüne değinmiştir. Kurul, Kanun'dan doğan yükümlülüğü gereği yayımlanmış olduğu Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Veri Sorumlularınca Alınması Gereken Yeterli Önlemler⁵⁶ ile ilgili kararını ve Veri Sorumlusuna Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ'i⁵⁷şikayet edilen kuruluşlara hatırlatmıştır.

A. 11.09.2012 Tarihli 12. Ceza Dairesinin E. 2012/ 16909, K. 2012/ 18226 Numaralı Kararı:

Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen, verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme suçu ile ilgili yargılama yapılan ve katılan vekili tarafından temyizi istenen davada, kadın (katılan) denize atlayarak intihar etmek ister, boğulmaktan kurtarılıp hastanede tedavisi uygulanır. Bu sırada aynı hastanede hemşire olarak çalışan hastanın gelini (sanık), sürecin tamamında kendisine yardımcı olur. Hasta için psikiyatriden konsültasyon istenir yorumda, hastanın uzun yıllar mental sorunları olduğu, intihara teşebbüs ettiği intihar öncesinde, oğlu evlendikten sonra intihar edeceğini belirttiği yazar ve hastaya ilaç tedavisi önerilir. Taburculuk sırasında, hastanın farklı bir hekime başvurduğunda, geçmiş tedavisine dair önemli bir belge olan, içinde hastaya dair pek çok kişisel verinin bulunduğu epikriz raporunun bir kopyası, hastaya yardımcı olan gelin hemşireye verilir. Aradan belirli bir süre geçtikten sonra,

---

⁵⁶Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Veri Sorumlularınca Alınması Gereken Yeterli Önlemler İle İlgili Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 31/ 01/ 2018 Tarihli ve 2018/ 10 Sayılı Kararı,

<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4110/2018-10> (17.02.2022).

⁵⁷Veri Sorumlusuna Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ, R.G. 10.03.2018 – 30356.

hemşirenin eşi, evlilik öncesi hepatit B hastalığını gizleyerek kendisini aldattığı iddiasıyla hemşireye boşanma davası açar. Hemşire eş ise iddiaların asılsız olduğunu, gerçek nedenin ise annesinin bu evliliği kabullenemediğini ve yakın bir süre önce intihar girişimine kalkıştığını ifade eder, gerekli belgeleri de cevap dilekçesine ekler. Karşı tarafın, verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme suçunu isnat üzere açmış olduğu davaya yanıt olarak Yargıtay'ın kararı aşağıdaki gibidir⁵⁸.

Yargıtay öncelikle, kişisel veri kavramına atıfta bulunmuş, kişinin veri ile belirli veya belirlenebilir olmasına dikkat çekmiştir. Sonrasında olayda, verilerin yetkisiz üçüncü kişi ile paylaşılmadığını belirtmiştir. Somut olaya göre verilerin sanık hemşire tarafından ulaşılabilir olduğunu başka bir ifade ile hemşirenin hukuka aykırı bir şekilde verileri elde etmediğini, ulaşılabilirlik açısından kişisel veri kavramından uzaklaştığını, hemşirenin suç işleme kastı ile hareket etmediğini kararına eklemiştir⁵⁹.

1. Değerlendirme

Yargıtay, kişisel veri kavramına somut olaya göre farklı bir bakış açısı getirmiş, kavramın yerine göre kişisel olmaktan çıkabileceğine vurgu yapmıştır. Daha önce ifade ettiğimiz gibi kişisel verilerle ilgili suç tipleri kasten işlenir zira kanunda aksi belirtilmemiştir. Temyiz Mahkemesi, somut olayda kast ile gerçekleştirilen bir eylemin bulunmadığına dikkat çekmiştir.

Somut olaya göre kişisel verilerin, hemşire tarafından ulaşılamaz olduğunu ve hemşirenin verilere ulaşmakta kastı olduğunu varsayalım. Söz konusu hemşireye ceza yaptırım uygulanırsa hastane veri sorumlusuna, Kabahatler Kanunu m.15'ten dolayı idari yaptırım uygulanmaz. Ancak hemşire,

---

⁵⁸Yargıtay 12. Ceza Dairesi, 11.09.2012, E. 2012/ 1514, K. 2014/ 312.

⁵⁹a.g.k.

özel bir hastanede görevini ifa ediyorsa, hastane ile aralarındaki sözleşmeye dayanarak hastane yönetimi hemşireye, kurum içi disiplin cezası uygulayabilir. Katılanın, söz konusu ihlalden dolayı maddi ve/ veya manevi bir zararı meydana gelseydi, Türk Borçlar Kanunu m.49 'a dayanarak zararının karşılanmasını hemşireden talep edebileceği gibi aralarındaki sözleşme ilişkisine dayanarak hastaneden de zararının karşılanmasını talep edebilecekti.

B. 10.06.2014 Tarihli 12. Ceza Dairesinin E. 2012/ 1514, K. 2014/ 312 Numaralı Kararı

Şanlıurfa 4. Asliye Ceza Mahkemesinde görülen, kişisel verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme suçu ile yargılanıp 10 ay hapis cezasına hükmedildikten sonra cezası ertelenen sanığın vekili tarafından temyizi istenen davada karar, Yargıtay tarafından oy çokluğuyla onanmıştır. Katılanla sanığın hemşire olan eşi aynı sağlık biriminde çalışmaktadır. Katılan doğum nedeniyle görevine gelmez ancak görevdeymiş gibi maaşını almaya devam eder. Sanık da katılanın doğum raporunu ilgili hastaneden temin eder ve katılanın işyerine ileterek şikayette bulunur. İş yeri, idari soruşturma sonucu katılana ödediği bedelleri geri alır. Katılan bunun üzerine sanığın, verileri hukuka aykırı olarak ele geçirdiği iddiasıyla Türk Ceza Kanunu'nun 136. maddesine dayanarak şikayette bulunur ve kamu davası açılır. Mahkumiyete hükmedilen davada karar, sanık vekili tarafından temyiz edilir ve Yargıtay oy çokluğuyla kararı onar⁶⁰.

Karşıt görüşte olan üye, gerekçesinde; suç unsurunun varlığına katılmadığını belirtmiş ve sebeplerinin şöyle ifade etmiştir. Öncelikle, suçun kanunda açık bir biçimde belirlenebilir olması gerektiğini ancak söz konusu

---

⁶⁰Yargıtay 12. Ceza Dairesi, 10.06.2014, E: 2012/ 1514, K. 2014/ 312.

maddede belirtilen kişisel veri kavramıyla ilgili belirli bir çerçevenin çizilmediğini, farklı yorumlanabileceğini belirtmiştir. Verileri, yaşam şekline ilişkin kişisel veriler, ekonomik ve finansal kişisel veriler, bilişim alanına ilişkin kişisel veriler, sağlıkla ilgili kişisel veriler, politik kişisel veriler olarak sınıflandırmış, 135. ve 136. maddelerin Anayasa'nın 38/3 ve Türk Ceza Kanunu'nun 2. maddelerine aykırı olduğunu belirtmiştir zira eylem, ilgili maddelerde açıkça suç sayılmamıştır. Sonrasında, sanığın veriyi elde etmesindeki amacın, kamunun zarara uğratıldığını ispatlamak olduğunu, kişisel veriyi elde etme amacını gütmeyeceğini ifade etmiş, gerçekleştirilen eylemin sanık tarafından suç olduğunun bilinmemesi nedeniyle Kanun'un 30/4 maddesinden yararlanması gerektiğini, sanığın işlediği fiilin haksızlık oluşturduğu hususunda kaçınılmaz hataya düştüğünü belirtmiştir⁶¹.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından itiraz yoluna başvurulmuş, kararda verilerin hukuka aykırı yolla elde edilmediği, hastaneye başvurularak ilgili hekimden alındığı bu nedenle de suçun oluşmadığı ifade edilmiştir⁶².

Temyiz Mahkemesi incelemesinde, sanığın eşinin iş yerinde yaşadığı sorunlarla ilgili İl Sağlık Müdürlüğüne başvuracağını, iddialarını kuvvetlendirmek için eşi sanıkla birlikte belgeyi hastaneden alıp Müdürlüğe ilettiklerini tespit etmiş, katılanın ise kendisinden izin alınmadan raporun alınması üzerine şikayetçi olduğunu belirlemiştir. Tanıkların, ilgili kişiler dışında raporun verilmediğini ancak raporu verdikleri günü hatırlamadıklarını, sanığın ise raporu alırken kimlik kontrolü yapılmadığını, İl Sağlık Müdürlüğüne

---

⁶¹a.g.k.

⁶²a.g.k.

verileceğini iletilince en kısa sürede kendilerine verdiklerini, raporu yalnızca idari soruşturmada kullandıklarını ifadesine eklemiştir⁶³.

Yargıtay öncelikle, Anayasa'nın 20. maddesine, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesine ve Türk Ceza Kanunu'nun 135. ve 136. maddelerine atıfta bulunmuş, 135. maddenin gerekçesinde, gerçek kişiyle ilgili her tür bilginin kişisel veri olduğuna dair ibareye dikkat çekmiştir. Ayrıca, Anayasa'nın 20. maddesi uyarınca çıkarılması gereken ancak henüz kanunlaşmamış olan Kişisel Verileri Koruma Kanunu Tasarısı'nın 3. maddesinde de belirtilen benzer tanımı ve devamında yapılan tanım ile ilgili açıklamayı iletmiştir. Bununla da yetinmemiş, tanımın geçtiği bir yönetmeliğe ve tarafı olduğumuz uluslararası bir sözleşmeye de atıfta bulunmuş, öğretiden de örnekler vermiştir. Son olarak, 135. ve 136. maddelerin gerekçelerinden, hukuka uygunluk sebeplerinden bahsetmiştir⁶⁴.

Somut olayda Yargıtay, katılana ait belgenin kişisel veri olduğunu, katılanın rızası dışında belgeye ulaşmanın hukuka aykırı olduğunu, şikayet dilekçesinde belirtildiğinde ilgili Müdürlük tarafından belgeye ulaşılabilir olduğunu ve memur olarak çalışan, iki çocuğu bulunan ve eşi sağlık çalışanı olan sanığın bunu bilebilecek durumda olduğunu bu nedenle de suçun oluştuğunu belirtir⁶⁵.

1. Değerlendirme

Temyiz Mahkemesi, tarafı olduğumuz uluslararası anlaşmaları, konu ile ilgilisi bulunan diğer düzenlemeleri, Kişisel Verileri Koruma Kanunu Tasarısı'nı, söz konusu maddelerin gerekçelerini ve öğretiyi de açıklamalarına

---

⁶³a.g.k.

⁶⁴a.g.k.

⁶⁵a.g.k.

dahil etmiş, somut olay açısından sanığın, fiilin haksızlık oluşturduğu hususunda kaçınılmaz hataya düşemeyeceğini ifade etmiştir. Kişisel verileri veren kişi/ kişilerin eylemde kastı olmadığı, düşünüldüğü için ceza yaptırımını uygulanmamış olabilir, sanığa ceza yaptırımını uygulandığı için sağlık kuruluşuna idari yaptırım uygulanmamıştır. Kişisel verileri elde edilen şahıs, bu nedenle maddi/manevi zarar görseydi, Borçlar Kanunu'na dayanarak zararını sanıktan talep edebilirdi.

C. Kişisel Veri Koruma Kurulunun 20.05.20 Tarihli ve 2020/ 407 Sayılı Kararı

Kararın konusu, hastanın tıbbi laboratuarda tetkik edilen sonuçlarının hastane aracılığıyla üçüncü şahıslarla hukuka aykırı olarak paylaşılması nedeniyle Kişisel Verileri Koruma Kurum'una şikayette bulunmasıdır⁶⁶.

Söz konusu hasta, hastanenin Tüp Bebek bölümüne başvurur, tetkik edilen sonuçlar kendisine e- posta yoluyla ulaştırılır. Fakat aynı zamanda farklı iki kişiye daha iletilmiştir. Bunu fark eden hasta, kuruluşun kişisel verileri koruma konusunda yeterli önlemleri almaması, verileri işleme amacının dışına çıkması sebepleriyle kuruluştan ihtarname ve bilgi talebinde bulunur. Talebe karşılık olarak kuruluşun, hatasını kabul etmesi üzerine hasta Kurum'dan, 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında gereğinin yapılmasını ister⁶⁷.

Hastane savunmasında, sonuçların aynı gün, aynı tahlilleri çalışılan başka bir hekimin asistanı ve hastasına iletildiğini belirtir. Tedbir olarak, hekimlerin yalnızca kendi hasta bilgilerine ulaşabilmeleri, hemşirelerin de

---

⁶⁶*İlgili Kişinin Tahlil Sonuçlarının Veri Sorumlusu Hastane Tarafından Hukuka Aykırı Şekilde Üçüncü Kişilere Aktarılması Hakkında Kişisel Veri Koruma Kurulunun 20/ 05/ 2020 Tarihli ve 2020/ 407 Sayılı Karar Özeti,*

[https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6914/2020-407 \(02.02.2022\).](https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6914/2020-407 (02.02.2022).)

⁶⁷a.g.k.

yalnızca bakım ve tedavilerini yaptıkları hasta bilgilerine ulaşabilmeleri, anlaşmalı kurumlar ve tıbbi sekreterlik birim çalışanlarının da gerektiğinde özel yetkilendirme ile bilgilere ulaşabilmeleri için gerekli önlemlerin alınacağını ifade etmiştir⁶⁸.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu değerlendirmesinde öncelikle, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun 'Özel nitelikli kişisel verilerin işleme şartları' başlığı olan 6. maddenin 1. fıkrasına atıfta bulunmuş, kişinin tetkik edilen sonuçlarının sağlık verisi olarak özel nitelikli kişisel veri olduğunu ifade etmiştir. Sonrasında, aynı Kanunun 'Kişisel verilerin işleme şartları' başlıklı 5. maddesine değinmiş, kişisel verilerin işlenmesi için ilgilinin açık rızasının olmasının bir kural olduğunu rıza dışında işlenmesi için de kanunla belirlenmiş şartların gerçekleşmesinin gerektiğini belirtmiştir. Devamında, tekrar 6. maddeye değinmiş, sağlık ve cinsel yaşama ilişkin kişisel verilerin ise rıza dışında işleme istisnalarının daha da sınırlandığına dikkat çekmiş, kuruluşların bu konuda önlem alması gerektiğini açıkça ifade eden hükümden de bahsettikten sonra kurumun, 22. maddede belirtilen sorumluluğu gereği Resmi Gazete de yayımladığı kararını iletmiştir. Söz konusu karar, 'Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde veri sorumlularınca alınması gereken yeterli önlemler' ile ilgilidir. Daha sonra Kurul, Kanun'un 8. maddesini ele almış, verilerin aktarımının da aynı kural ve istisnalara tabi olduğunu açıklamış yine hasta rızasına vurgu yapmıştır. Son olarak, somut olayda gerçekleşen üçüncü kişiye veri aktarımının, Kanun'un 8. maddesine aykırı bir şekilde gerçekleştiğini, sağlık kuruluşunun da bu durumu kabul ettiğini belirtmiştir⁶⁹.

---

⁶⁸a.g.k.

⁶⁹a.g.k.

Sonuçlar doğrultusunda Kurul, Kanun'un 3. maddesine atıf yaparak hastanede kişisel verilerin her türlü yönetiminden veri sorumlusunun dolayısıyla Kurul'a bildiri yapılan kişi olan mesul müdürün sorumlu olduğunu ancak hukuki sorumluluğun ise hastanenin şahsında doğacağını kuruluşa hatırlatmıştır. Kişisel verinin üçüncü kişiye hukuka aykırı bir şekilde aktarıldığını zira Kanun'un 8. maddesinde veri aktarımı ile ilgili belirtilen şartların oluşmadığını, bu nedenle de Kanun'un 12. maddesinde ifade edilen 'Veri güvenliğine ilişkin yükümlülükler' i veri sorumlusunun yerine getirmediği göz önüne alarak idari para cezasının uygulanmasına karar vermiştir. İdari yaptırım 'Kabahatler' başlığı altında Kanun'un 18. maddesinde geçmektedir⁷⁰.

1. Değerlendirme

Kurul, kararını gerekçeli olarak ilgili Kanun ve Resmi Gazete'de yayımlanan bir Karar'a atıfta bulunarak belirtmiştir. Somut olayda kişisel veriler kasıtlı olarak üçüncü kişilere iletilmemiştir ancak veri sorumlusu bu aktarımı önleyecek tedbirleri almakla yükümlüdür bu nedenle hastaneye idari yaptırım uygulanmıştır. Hukuka aykırı bir şekilde gerçekleşen veri aktarımı sonucu maddi ya da manevi bir zarar meydana gelseydi hasta bu zararının karşılanmasını, aralarındaki sözleşmeye dayanarak hastaneden veya haksız fiil hükümlerine dayanarak ilgili kişiden talep edebilirdi. Bu durumda somut olayda, hukuka aykırı eylem, kusur, zarar ve illiyet bağı unsurları Borçlar Kanunu açısından değerlendirilebilirdi.

Hastane savunmasında, olay üzerine almış olduğu tedbirleri belirtmiş, hasta bilgilerine yalnızca ilgili çalışanların ulaşabilmesi için yönetim tarafından yeniden düzenleme yapıldığını ifade etmişti. Bir hemşire, bulunduğu servisteki, bakım ve tedavisini üstlendiği hastaları hakkında pek çok kişisel veriyi bilmesi

---

⁷⁰a.g.k.

gerekirken diğerleri hakkında genel olarak bilgi sahibi olması yeterlidir. Bu nedenle gerektiğinde – örneğin, hastayı arkadaşından teslim aldığına – tüm bilgilerine ulaşabilmesi daha uygun olur, böylece kişisel verilerin işlenmesinde sınırlı olma ilkesine de uyulmuş olunur.

D. Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 06.07.21 Tarihli ve 21/ 666 Sayılı Kararı

Kararın konusu hasta yakınının, yeni doğmuş bebeğine ait doğum belgesinde bulunan şahsi verilerin, üçüncü şahıslara hastane tarafından hukuka aykırı bir şekilde iletilmesi nedeniyle Kişisel Verileri Koruma Kurum'una şikâyette bulunmasıdır⁷¹.

Kuruma şikâyette bulunan hasta yakını, yeni doğan bebeğinin kişisel verilerinin bulunduğu doğum belgesinin bilgisayardan ekran görüntüsüne eski eşinin ulaştığını, bu görüntüyü de Aile Mahkemesinde kendisine karşı açılan davada delil olarak kullandığını belirtmiştir. Konu ile ilgili hastaneye başvurduğunu ancak her hangi bir yanıt alamadığını ifade eden hasta yakını, kurum tarafından gereğinin yapılmasını talep etmiştir⁷².

Hastane veri sorumlusu savunmasında, hasta yakını ile aralarında bu zamana kadar her hangi bir uyuşmazlık ve dava durumunun bulunmadığını, toplamda 653 çalışan personeli olduğunu, sağlık kuruluşuna gönderilen ve talep edilen evrak sayılarının günde 70'e ulaştığını, bu nedenle söz konusu başvuru ile ilgili bir aksaklık olduğunu, yanıt verilemediğini iletmıştır. Bahsi edilen

---

⁷¹*Şikâyetçinin Yeni Doğan Bebeğine ait Doğum Belgesinde Yer Alan Kişisel Verilerin Üçüncü Kişiler Tarafından Özel Hastane Olarak Faaliyet Gösteren Veri Sorumlusundan Hukuka Aykırı Olarak Ele Geçirilmesi Hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 06/ 07/ 2021 Tarihli ve 21/ 666 Sayılı Karar Özeti*, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7133/2021-666> (02.02.2022).

⁷²a.g.k.

görüntünün, doğumhane/ bebek odasında bulunan hasta verilerini gösteren ekran olduğunu, bunun savcılık tarafından tespit edildiğini, ekrana yatan hasta misafir hizmetleri çalışanlarının ve hemşirelerin ulaşabildiklerini ve çalışanların kişisel verilerin korunması ile ilgili gerekli eğitimi aldıklarını ifade etmiştir. Olay ile alakası olan iki şüphelinin görevliden saklı olarak ekran görüntüsünü çektiğini ve bu durumun resmi kayıtlara geçtiğini belirtmiş, kuruluşun kişisel verileri korumada idari ve teknik açıdan gereken önlemleri aldığını ifadesine eklemiştir⁷³.

Kişisel Verileri Koruma Kurul'u değerlendirmesinde öncelikle, kişisel verilerin işlenmesi konusunda 'İlgili kişinin hakları' başlıklı 11. maddeye atıfta bulunmuş, özetle hasta yakınının bu konuda aydınlatılması gerektiğine dikkat çekmiştir. Sonrasında, 'Veri sorumlusuna başvuru' başlıklı 13. maddeyi hatırlatmış, başvuru ile ilgili usulü yinelemiştir. Somut olayda, şikâyetin hastaneye gereği gibi yazılı olarak yapıldığını, hasta yakınının postane aracılığıyla yazılı şikâyetin hastaneye ulaştığı bilgisini öğrendiğini ve gereken süre içerisinde kuruma başvurduğunu belirtmiştir. Kurul, Veri Sorumlusuna Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ'in 'Başvuru usulü' başlıklı 5. maddesine atıf yaptıktan sonra hastanenin başvuruya yanıt için uyması gereken usulü belirten Tebliğ'in 6. maddesinden bahsetmiş, hastanenin bu yükümlülüğünü yerine getirmediğini ifadesine eklemiştir⁷⁴.

Kurul sonrasında, 'Kişisel verilerin işlenme şartları' başlıklı 5. maddesine atıf yaparak verilerin ancak kişinin rızası ve kanunda belirtilen diğer koşulların gerçekleşmesi durumunda işlenebileceğine dikkat çekmiştir. Kanun'un 'Özel nitelikli kişisel verilerin işlenme şartları' başlıklı 6. maddesine değinmiş, sağlık

---

⁷³a.g.k.

⁷⁴a.g.k.

ve cinsel yaşamla ilgili verilerin özel nitelikli kişisel veri kapsamına girdiğini, kişinin rızası ve daha sınırlı istisnai şartlar altında işlenebileceğini vurgulamıştır. Somut olayda, alınan idari ve teknik tedbirlerin yetersiz olduğu, verilerin yeterince korunamadığı ve bu nedenle üçüncü kişilerin ulaşabildiği belirtilmiştir⁷⁵.

Sonuçlar doğrultusunda Kurul, hastanenin (veri sorumlusunun) Kanun'un 'Veri güvenliğine ilişkin yükümlülükler' başlıklı 12. maddesini yerine getirmemesi nedeniyle 'Kabahatler' başlıklı 18. maddesine dayanarak idari para cezası uygulanmasına karar vermiştir. Ayrıca veri sorumlusu hastanenin 'Veri Sorumlusuna Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ'in 6. maddesi olan 'Başvuruya cevap' yükümlülüğünü yerine getirmesine ve bu konuda kurumu bilgilendirmesine karar vermiştir⁷⁶.

1. Değerlendirme

Kurul, ilgili Kanun ve Tebliğ'e atıfta bulunarak kararını gerekçelendirmiştir. Yetki, sorumluluğu da beraberinde getirir. Hemşirenin, görevi nedeniyle sahip olduğu yetkileri kullanırken iradesi dışında müdahaleye izin vermemesi, gerekli tedbirleri alması gerekir zira sonuçlarından kendisi sorumludur. Somut olayda, yetki yalnızca hemşirede değil, aynı zamanda yatan hasta misafir hizmetleri çalışanlarına da verilmiştir bu nedenle ihlalin gerçekleştiği an ve o anda sorumlu olan kişi/kişiler belirlenmelidir. Suç unsuru varsa ilgiliye/ilgililere ceza yaptırım uygulanacaktır, bu durumda veri sorumlusuna idari yaptırım uygulanmaz ancak özel hukuk tüzel kişisi olduğu için çalışana kurum içi disiplin yaptırım da uygulanabilir. Suç unsuru yoksa veri sorumlusuna idari yaptırım uygulanabilir, sorumluluk da tüzel kişinin

---

⁷⁵a.g.k.

⁷⁶a.g.k.

şahsında doğar. Yine, çalışana kurum içi disiplin cezası uygulanmasına engel bir durum yoktur. Birey, maddi/manevi zarara uğradıysa Medeni Kanun veya Borçlar Kanunu'nun ilgili hükümlerine dayanarak zararının karşılanmasını isteyebilir.

V. SONUÇ

Hemşirelerin, hastalar ile doğrudan ve sık iletişim kurmaları ayrıca ekibin diğer üyeleri ve hizmetin diğer birimleriyle olan iletişimlerine yardım ve aracılık etmeleri onların, kişisel veriyi koruma açısından da önemli bir pozisyonda bulunmalarının sebepleridir. İhlal durumunda kişilik hakkının zedelenmesi ve sebep olan kişinin her türlü hukuki yaptırıma, özellikle de ceza yaptırımına maruz kalması, konunun önemiyetini artırmaktadır.

Kişisel veriler konusu, Anayasa'da ve genel/özel birçok kanunda geçmektedir. Konuyla ilgili özel bir kanun, yönetmelik ve adsız düzenleyici işlemler bulunmaktadır. Kişisel veri ihlali olduğunda, suç unsuru varsa hemşire, ceza yaptırımına maruz kalırken bu nedenle zarar gören birey, zararının karşılanmasını Türk Medeni Kanunu ve Türk Borçlar Kanunu'na dayanarak hemşireden talep edebilir. Aynı zamanda çatısı altında çalıştığı özel hukuk tüzel kişisi tarafından, aralarındaki sözleşme nedeniyle disiplin yaptırımına maruz kalabilir. Ceza yaptırımını uygulandığında, Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından gerçek veya özel hukuk tüzel kişisine ayrıca idari yaptırım uygulanmaz. Kamu kurumu/kuruluşu çatısı altında görevini ifa eden hemşireye ise konu ile ilgili, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine göre idari yaptırım uygulanır.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu, başta Kişisel Verileri Koruma Kanunu olmak üzere Kurul Kararları ve diğer adsız düzenleyici işlemlere atıfta

bulunmuş, gerekli tedbirlerin almaması nedeniyle kişisel veri ihlali gerçekleşen olaylarda, sağlık kuruluşlarına idari yaptırım uygulanmış ve önerilerini iletmiştir.

Hemşirelik uygulamalarının her aşamasında mahremiyetin sağlanması ve uygulamalar dışında da bazı hususlara dikkat etmek hak ihlalini önlemektedir. Ancak görülüyor ki buna rağmen, acil durumlar gibi elde olmayan nedenlerden dolayı ihlal söz konusu olabilecektir. Sağlık çalışanlarının özellikle de hemşirelerin bu konuda bilinçli olmaları elzemdir. Yalnızca hemşirelerin önlem almaları yeterli olmamakta, hastanedeki her bir birimin bu konunun farkında olması, kurum işleyişinin de gerektiğinde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Bu çalışmada, sağlık hizmetinin merkezinde bulunan, hastaya en fazla dokunan, onun hakkında en fazla veri elde eden sağlık çalışanlarından biri olan hemşireleri ele aldık. Hasta verilerinin korunmasında, özellikle hemşirelerin konunun öneminin farkında olmalarına, kişisel veri ihlali durumunda hangi yaptırımlara maruz kalabileceklerini bilmelerine, gerekli tedbirleri almalarına ve sağlık kuruluşu yönetiminin desteğine bağlıdır.

KAYNAKÇA

AKÇALI GÜR, Berna: Uluslararası Hukuk ve AB Hukuku Boyutuyla Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılması, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt 25, Sayı 2, 2019, ss. 850 – 872.

AKINCI, Ayşe Nur: Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü'nün Getirdiği Yenilikler ve Türk Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi,T.C. Kalkınma Bakanlığı İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü, Yayın No: 2968, 2017.

ARSLAN, Elif Türkan/ **DEMİR**, Hüseyin: Sağlık Çalışanlarının Hasta Mahremiyetine İlişkin Tutumu:

Nitel Bir Çalışma, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 17, Sayı 4, 2017, ss. 191-220.

ARTUK Mehmet Emin, **GÖKÇEN** Ahmet: Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara,2017.

ÇAKIR Hüseyin Melih: Sağlık Hizmetlerinin Özel Hukuk Kişileri Tarafından Yürütülmesi, İstanbul, 2015.

ÇİMEN BULUT, İpek: Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Kapsamında Getirilen Yeni Teknik ve Yaptırım Mekanizmaları, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 20,Sayı 2, 2020, ss. 127-142.

DOST, Süleyman: Uluslararası Hukukta Orantılılık İlkesi, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Cilt 6, Sayı 12,2018, ss. 361-399.

DÜLGER, Murat Volkan: Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması, Yaşar Hukuk Dergisi, Cilt 1, Sayı 2, 2019, ss. 71-174.

EREN Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2019.

EROĞLU, Şahika: Dijital Yaşamda Mahremiyet (Gizlilik) Kavramı ve Kişisel Veriler: Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Mahremiyet ve Kişisel Veri Algılarının Analizi, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, Cilt 35, Sayı 2, 2018, ss. 130-153.

GÜNEŞ, Senem/ **ÖZKAN**, Sultan: Yoğun Bakım Ünitesinde Hasta Transferi, Cerrahi Ameliyathane Sterilizasyon Enfeksiyon Kontrol Hemşireliği Dergisi, Cilt 1, Sayı 3, 2020, ss. 54-69.

HELVACI Serap, **ERLÜLE** Fulya: Medeni Hukuk, İstanbul, 2018.

IVESERICKSON, Jeanette/ **MILLAR**, Sally: Caring For Patients While Respecting The ir Privacy: Renewing Our Commitment, The Online Journal Of IssuesIn Nursing, 2005.

NOMER Haluk: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul, 2017.

OĞUZ, Sefer: Kişisel Verilerin Korunması Hukukunun Genel İlkeleri, Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi, Cilt 13, Sayı 2, 2018, ss. 121-138.

OĞUZMAN Mustafa Kemal, **BARLAS** Nami: Medeni Hukuk, İstanbul, 2017.

OĞUZMAN Mustafa Kemal, **ÖZ** Maya Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul, 2017.

OĞUZMAN Mustafa Kemal, **SELİÇİ** Özer, **OKTAY** - **ÖZDEMİR** Saibe: Kişiler Hukuku, İstanbul, 2016.

TEKİN Nurullah: Kişisel Verilerin Korunması İle İlgili Türkiye'deki Kanun Tasarısının Avrupa Birliği

Veri Koruma Direktifi Işığında Değerlendirilmesi, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Sayı 4, 2014, ss. 222-262.

TUĞRUL, Emel/ **KHORSHID**, Leyla: Hemşirelerin Önemli İşlevlerinden Biri: Hasta Teslimi, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, Cilt 31, Sayı 1, 2015, ss. 95-107.

YILDIRIM Turan, **YASİN** Melikşah, **KAMAN** Nur, **ÖZDEMİR** Halit Eyüp, **ÜSTÜN** Gül, **OKAY**

TEKİNSOY Özge: İdare Hukuku, İstanbul, 2018.

Hemşirelik Yönetmeliği, Ek-1, 2010.

2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1982.

6366 Sayılı İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Koruma Sözleşmesi ve Buna Ek Protokolün Tasdiki Hakkında Kanun, 1954.

4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu, 2001.

5013 Sayılı Biyoloji ve Tıbbın Uygulanması Bakımından İnsan Hakları ve İnsan Haysiyetinin Korunması Sözleşmesi: İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun, 2003.

6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu, 2011.

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu, 2004.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 1965.

5326 Sayılı Kabahatler Kanunu, 2005.

6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, 2016.

Kişisel Sağlık Verileri Hakkında Yönetmelik, 2019.

Beşeri Tıbbi Ürünlerin Klinik Araştırmaları Hakkında Yönetmelik, 2023.

Bulaşıcı Hastalıklar Sürveyans ve Kontrol Esasları Yönetmeliği, 2007.

Hemşirelik Yönetmeliği, 2010.

Yataklı Tedavi Kurumları Enfeksiyon Kontrol Yönetmeliği, 2005.

54567092 Sayılı Genelge - Hasta Mahremiyetine Saygı Gösterilmesi, 2016.

B.10.0.THG.0.10.00.02/010.0-3553 Sayılı Genelge-Fotoğraf ve Kamera Çekimleri, 2008.

Yataklı Tedavi Kurumları Tıbbi Kayıt ve Arşiv Hizmetleri Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönergesi, 2007.

Veri Sorumlusuna Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ, 2018.

Yataklı Sağlık Tesislerinde Acil Servis Hizmetlerinin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ, 2022.

Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ,2018.

Bulaşıcı Hastalıkların İhbarı ve Bildirim Sistemi Hakkında Tebliğ, 2004.

Yataklı Tedavi Kurumları Tıbbi Kayıt ve Arşiv Hizmetleri Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönerge, 2007.

<https://kvkk.ege.edu.tr/tr->

[12586/avrupa_birligi_genel_veri_koruma_tuzugu_\(gdpr\).html](https://kvkk.ege.edu.tr/tr-12586/avrupa_birligi_genel_veri_koruma_tuzugu_(gdpr).html)

<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4114/2017-62>

<https://depts.washington.edu/bhdept/ethics-medicine/bioethics-topics/detail/58>

https://www.cno.org/globalassets/docs/prac/41069_privacy.pdf

http://www.etikkurul.hacettepe.edu.tr/ekler/formlar_yerel/ilkeler260416.pdf

<https://dijitalhastane.saglik.gov.tr/TR,4874/ehr-electronic-health-record--esk-elektronik-saglik-kaydi.html>

<https://www.thder.org.tr/uploads/files/hemsire-brosur.pdf>

<https://asi.saglik.gov.tr/liste/4-hepatit-b-hastal%C4%B1%C4%9F%C4%B1-nedir.html>

<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6914/2020-407>

[https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2049/Kisisel-Verilerin-Islenmesinde-Genel-\(Temel\)-Ilkeler](https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2049/Kisisel-Verilerin-Islenmesinde-Genel-(Temel)-Ilkeler)

[https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4183/Kisisel-Verilerin-Korunmasi-Alanında-Uluslararası-ve-Ulusal-Duzenlemeler](https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4183/Kisisel-Verilerin-Korunmasi-Alaninda-Uluslararası-ve-Ulusal-Duzenlemeler)

<https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/tr/news/none-kisisel-verilere-dair-sozlesme-bakanlar-kurul/#>

<https://krtknadmn.karatekin.edu.tr/files/sbf/Rehber-21052021.pdf>

<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4110/2018-10>

<https://www.medicalprotection.org/southafrica/advice-booklets/common-problems-managing-the-risks-in-hospital-practice-in-south-africa/respect-for-patient-confidentiality>

<https://etik.saglik.gov.tr/TR,5636/saglik-etigi.html>

https://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller/Hastane%20Enfeksiyonlar%C4%B1ndan%20Korunma.pdf

https://uludag.edu.tr/dosyalar/shmyo/ders_notlari/FCEYLAN/Sekreterlik/saglik_hizmetlerinde_arsivleme.pdf

<https://shgmkalitedb.saglik.gov.tr/Eklenti/38654/0/skshastanesetiv62020revize29082020pdflinkpdf>

<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7133/2021-666>

<https://www.chartercollege.edu/news-hub/why-patient-confidentiality-so-important>

Yargıtay 12. Ceza Dairesi Kararı, E.: 2012/ 16909, K.: 2012/ 18226, K.T.: 11/ 09/ 2012.

Yargıtay 12. Ceza Dairesi Kararı, E.: 2012/ 1514, K.: 2014/ 312, K.T.: 10/ 06/ 2014.